

OBALA[®] *plus*

avgust 2026

številka 90

LOVCI
stran 34

PRIZMA
stran 38

ALEKSANDER BASSIN
stran 14

TRENDI POLETJE
stran 42

stran 10

ČASOPIS IN PORTAL ZA SLOVENSKO ISTRO S POGLEDOM NA MORJE

Piran - Izola - Koper - Ankaran, vsak mesec brezplačno v naša gospodinjstva.

WWW.OBALAPLUS.SI

Sveže vsebine vsak dan na spletu

**TOMAŽ
PEROVIČ**

»Državlani danes do informacij, no-
vic, kulturnih, izobraževalnih, špor-
tnih in drugih avdiovizualnih vsebin
dostopajo prek številnih domačih in
tujih televizijskih ter radijskih pro-
gramov, spletnih medijev, družbenih
omrežij, pretočnih platform in dru-
gih digitalnih storitev. Posameznik
ima bistveno več možnosti izbire,
katere medijske vsebine želi spre-
mljati in katere medijske storitve želi
neposredno financirati,« je navede-
no v predlogu za posvetovalni refe-
rendum o tem, ali naj bi še vedno vsi
plačevali RTV-naročnino. V enem
delu trditev nedvomno drži. Klasič-
ni mediji (še posebej časopisi) imajo
že kar nekaj desetletij težave. Veliki
globalni, nekoč časopisni mediji so
spremenili svoje strategije in danes
jim digitalne vsebine pod njihovo
blagovno znamko prinašajo večji del
prometa. Po drugi strani pa so v Ve-
liki Britaniji pred parlamentarnimi
volitvami opravili raziskavo, v kateri
so ljudi spraševali, kateri mediji so
najbolj vplivali na njihove odločitve
na volitvah. V dnevih in tednih pred
volitvami je pomen družbenih omre-
žij, blogov, manj pomembnih spletnih
medijev in YouTube kanalov postajal
manjši, večal pa se je pomen tradici-
onalnih medijev. Vsaj takrat je pomen
novinarjev velik. Politikom gre to se-
veda na živce, saj njihova neposredna
komunikacija prek kanalov, ki jih sami
nadzorujejo, ni več tako pomembna.
Torej imajo vsaj pred volitvami tra-
dicionalni mediji pomembno vlogo
pri podajanju informacij, na podlagi
katerih se odločamo na volitvah. Vsaj
nekaj nam je še ostalo. Sam nisem
zaskrbljen nad vlogo tradicionalnih
medijev, še posebej tistih, ki so našli
svojo publiko, dober poslovni model
in znajo v svojo ekipo povabiti prave
sodelavce. Dokler se bom lahko tudi
o uvodnikih in člankih v časopisu
pogovarjal – ne preprial – z naključ-
nimi in nenaključnimi gosti mojega
priljubljenega lokala, ne vidim težav
za medij, ki ga pravkar prebirate. Ni
enostavno, je pa še vedno zabavno in,
upam, koristno.

PRIMOŽ KREČIČ ODHAJA IZ KOPRA

Krečič bo namreč avgusta svojo poklicno pot nadaljeval v Sežani. Srečanje na koprski občini je bilo tako namenjeno predvsem zahvali za njegovo dolgoletno delo in sodelovanje z lokalno skupnostjo. Krečič v času svojega delovanja v Kopru ni bil dejaven zgolj znotraj cerkvene skupnosti, ampak je bil vpet tudi v širše življenje mesta. Na Mestni občini Koper so ob njegovem odhodu poudarili predvsem njegovo bližino ljudem ter sposobnost poslušanja, povezovanja in sodelovanja.

ZOKI DELI RUMENE KARTONE PO PIRANU

Kaj se zgodi, ko se nogometni sodnik namesto na zelenici pojavi na piranskih ulicah? V Okolju Piran so se ozaveščanja lotili nekoliko drugače – s humorjem, rumenimi kartoni in glavnim junakom Zokijem, ki je, sodeč po odzivih na družbenih omrežjih, čez noč postal prava lokalna zvezda. Simpatičen in hudomušen video je hitro pritegnil pozornost uporabnikov družbenih omrežij. Ideja je preprosta: s humorjem ljudi opozoriti na ravnanja, ki ne sodijo v urejeno in prijetno okolje. Namesto dolgih opozoril, resnih obrazov in žuganja s prstom je tokrat glavno besedo dobil »sodnik« Zoki. In očitno so pri Okolju Piran zadeli v polno. Pod objavo so se namreč hitro začeli vrstiti navdušeni odzivi. »Zoki legenda«, »Zoki car« in »Zoki, danes bi lahko tudi finale sodil«, so le nekateri izmed komentarjev, s katerimi so uporabniki pospremili njegovo novo sodniško kariero.

Časopis in spletni portal OBALApplus® sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. ISSN 2670-4609. Izdajatelj: MBM MEDIA d.o.o., Portorož. Distribucija prek Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankaran, Koper, Izola in Piran. Število izvodov: 27.200. Uredništvo: Pristaniška 14, 6000 Koper; urednistvo@obalaplus.si. Oglaševanje: marketing@obalaplus.si. Odgovorni urednik: Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si. Urednik: Tomaž Perovič, tomas.perovic@obalaplus.si. Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskovar, Nataša Benčič, Dorjan Marušič, Manca Hribovšek, Sašo Mejak, Katja Pegan, Eva Branc, Andreja Comino, Nataša Čepar, Milica Golijanin, Andreja Čmaj Fakin, Nataša Fajon in Petra Mežnarc. Oblikovanje: Emigma d.o.o. Prelom tiskane izdaje: Tedy Grbec, GT-design d.o.o. Urejanje spletnega portala: Elvis Dobrilovič. Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov v podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Avtor nepodpisanih vsebin je uredništvo. Promocijska sporočila in naročene objave so ločeni od uredniških vsebin in označeni z oznako €. Datum izida: 29. julij 2026. Strani s podnaslovom OBALApplus AKTUALNO sofinancira Ministrstvo za kulturo RS.

LUKSUZ PRED PIRANOM

Four Seasons I je dolga 207 metrov oziroma 679 čevljev, ima 15 palub in tehta 34.000 bruto ton. Kljub svoji velikosti ima na krovu le 95 luksuznih suit, sprejme pa lahko do 222 gostov. Po uradnih podatkih je razmerje med številom gostov in članov osebja približno ena proti ena. Med največjimi posebnostmi plovila je razkošna Funnel Suite. Njena notranja in zunanja površina skupaj obsegata kar 927 kvadratnih metrov, ponaša pa se tudi z velikimi ukrivljenimi steklenimi površinami od tal do stropa. Na krovu so poleg luksuznih nastanitev na voljo številne možnosti za kulinariko, sprostitve, wellness in zabavo. Ena od posebnosti plovila je tudi marina na morski gladini, ki gostom omogoča neposrednejši dostop do morja.

OBVEZNO ZAVAROVANJE ZA ELEKTRIČNE SKIROJE

V Italiji je začela veljati nova obveznost za lastnike električnih skirojev. Za vsa vozila te vrste je po novem obvezno skleniti zavarovanje odgovornosti, ki krije škodo, povzročeno tretjim osebam, ter škodo na drugih vozilih v primeru prometne nesreče. Lastnikom, ki zavarovanja ne bodo sklenili, grozi denarna kazen v višini od 100 do 400 evrov.

Prvi kandidati razkrivajo karte: kaj ponujajo volivcem slovenske Istre?

DO JESENKIH LOKALNIH VOLITEV JE ŠE NEKAJ MESECEV, A POLITIČNA TEKMA V SLOVENSKI ISTRI SE POČASI ZAČENJA. VEČINA STRANK SVOJIH KANDIDATOV ŠE NI DOKONČNO POTRDILA, NEKATERA IMENA PA SO ŽE ZNANA. JASNA SOFTIĆ, ALJOŠA ŽERJAL IN NIK POPOVIČ SO ZA OBALOPLUS POTRDILI, DA BODO KANDIDIRALI ZA ŽUPANSKI POLOŽAJ V KOPRU, ROBERT SMREKAR PA V PIRANU. NEKATERI DRUGI SO ZA ZDAJ ŠELE EVIDENTIRANI ALI O NJIHOVI KANDIDATURI ŠE ODLOČAJO. VPRAŠALI SMO JIH PREDVSEM, KAJ NAMERAVAJO PONUDITI VOLIVCEM IN KAJ BI V SVOJIH OBČINAH NAREDILI DRUGAČE.

Zmago Jelinčič

Lokalne volitve bodo 15. novembra, kdo vse se bo v štirih istrskih občinah potegoval za županske položaje, pa za zdaj še ni povsem jasno. Večina strank svojih kandidatov še ni uradno potrdila. Nekatere postopke evidentiranja zaključujejo šele avgusta ali septembra, marsikatero ime pa za zdaj kroži predvsem v političnih pogovorih in medijih.

Zato smo najprej preverili pri centralah političnih strank, ali imajo v Kopru, Izoli, Piranu in Ankaranu že evidentirane kandidate. Odgovorov je bilo malo, dokončnih imen še manj.

Socialni demokrati so nam sporočili, da

Matej Sukič

bodo na lokalnih volitvah nastopili z županskimi kandidatki in kandidati tudi v obalnih občinah, vendar postopki evidentiranja še potekajo. Dokončne kandidate naj bi pristojni organi stranke potrjevali septembra. Tudi SNS imen še ne razkriva, čeprav je Zmago Jelinčič že potrdil, da bo kandidiral za župana Kopra. Piratska stranka je bila konkretnjša: v Mestni občini Koper ima evidentiranega Mateja Sukiča, za druge občine pa je evidentiranje odprto do konca avgusta.

V stranki FOKUS Marka Lotriča medtem za vse štiri istrske občine oblikujejo skupni regijski lokalni odbor. V Izoli je Tomo Drevenšek pripravljen aktivno sodelovati na volitvah, vendar še ni odločeno, ali bo kandidat za župana ali nosilec liste za občinski svet.

Vmes je Boris Šuligoj v Delu objavil obsežen pregled imen, ki naj bi se pripravljala na županske tekme v slovenski Istri. Med drugim je poročal o možnih kandidatih v Kopru, Piranu in Izoli. Zato smo nekatere od tistih, katerih imena se omenjajo, vprašali še nekaj drugega: če bodo kandidirali, s čim bodo nagovorili volivce, katere težave vidijo kot najpomembnejše in predvsem – kaj bi naredili drugače.

Odgovori kažejo, da bodo kljub različnim političnim izhodiščem v ospredju kampa nje podobne velike teme: promet, stanovanja, urejanje prostora, kakovost življenja in odnos občinske oblasti do ljudi. Rešitve pa se že precej razlikujejo.

Aleš Bržan

KOPER: DVE PODŽUPANJI IN DVE RAZLIČNI POTI

Ena zanimivejših zgodb pred začetkom koprskih volilne tekme je zagotovo Jasna Softić. Še nedavno je bila podžupanja Mestne občine Koper in članica Liste Aleša Bržana, nato pa je s položaja odstopila in listo zapustila. Ustanovila je svojo politično stranko Rumeni in modri, zdaj pa je za OBALOplus potrdila, da bo na prihajajočih lokalnih volitvah kandidirala za županjo Mestne občine Koper. Njena pot od Bržanove podžupanje do kandidatke za njegovo naslednico je zanimiva tudi zato, ker precej odkrito govori o tem, kaj bi pri vodenju Kopra spremenila.

Jasna Softić

»Predvsem se bomo šli politike sodelovanja in ne izključevanja,« napoveduje. Meni, da lokalna politika ne bi smela temeljiti na ideoloških delitvah, temveč na izboljševanju kakovosti življenja občanov. Sedanjemu vodstvu očita, da v dveh mandatih ni sprejelo nobenega predloga opozicije. Sama napoveduje drugačen pristop: dobre predloge bi podprla ne glede na to, iz katere politične skupine prihajajo, odločitve pa bi, kot pravi, sprejemala »občanom po meri«.

Med njenimi poudarki izstopa predvsem povezovanje mesta z njegovim zaledjem. Softić opozarja, da je Koper že zdavnaj prerasel meje mestnega jedra, zato želi z boljšimi avtobusnimi povezavami in parkirišči tesneje povezati podeželje, primestje in mesto. Na Markovec bi denimo uvedla

Mateja Hrvatin Kozlovič

manjše avtobuse, ki bi vozili v kratkih časovnih intervalih.

Izpostavlja tudi stanovanjsko politiko, ureditev obalnega pasu, šolskih okolišev, športne infrastrukture in javnih površin. Zavzema se za preverjanje upravičenosti do bivanja v neprofitnih stanovanjih, drugačno sodelovanje občine z večjimi gospodarskimi družbami ter večjo vlogo krajevnih skupnosti pri določanju lokalnih prioritet.

Koper bi po njenem potreboval tudi novo večnamensko dvorano ter večje prireditve, predvsem poleti in decembra.

SEDANJA PODŽUPANJA ŠE ČAKA NA POTRDI TE

Na drugi strani je Mateja Hrvatin Kozlovič, sedanja koprška podžupanja in predsednica Lokalnega odbora Gibanja Svoboda Koper. Njena kandidatura še ni potrjena. V Gibanju Svoboda postopek evidentiranja traja do 20. avgusta, so pa za OBALOplus potrdili, da je Hrvatin Kozlovič med evidentiranimi kandidatki.

Tudi ona je že precej jasno nakazala smer morebitnega programa. Med ključnimi izzivi izpostavlja vodooskrbo, promet in stanovanjsko politiko. Pri prometu govori o bolj pretočnih rešitvah, boljšem javnem prevozu, parkiriščih ter varnih kolesarskih in peš povezavah. Pri stanovanjih pa predvsem o vprašanju, kako mladim in mladim družinam omogočiti, da svojo prihodnost gradijo v Kopru.

»Ustvariti moramo pogoje, da bodo mladi in mlade družine svojo prihodnost gradili v Kopru, univerzitetnem mestu,« pravi. Zanimiv je tudi njen odgovor na vprašanje, kaj bi naredila drugače od sedanjega vodstva, katerega del je kot podžupanja tudi sama. Največjo spremembo bi naredila pri načinu dela občinske uprave. Želi si občino, ki bi bila bolj prisotna med ljudmi, hitreje odgovarjala na potrebe občanov, krajevnih skupnosti in gospodarstva ter razvoj načrtovala bolj dolgoročno in proaktivno. Kot končni cilj postavlja Koper z najboljšo kakovostjo življenja za vse generacije v Sloveniji in širši regiji.

NATAŠA FAJON

COLJA EVIDENTIRAN, ŽERJAL BO KANDIDIRAL, MEDVEŠ ŠE BREZ ODLOČITVE

Tudi Jure Colja kandidature še ne more dokončno potrditi. Znotraj koprskega občinskega odbora SDS je trenutno edini evidentirani kandidat za župana, vendar mora stranka postopke še zaključiti.

Če bo kandidiral, bo velik del njegovega programa namenjen prometu, parkiranju in velikim infrastrukturnim projektom. Napoveduje novo parkirno hišo, večji nadzor nad skuterji in električnimi skiroji ter hitrejše iskanje rešitve za povezavo Koper–Dragonja.

Med pomembnimi vprašanji vidi tudi sprejetje občinskega prostorskega načrta, gradnjo novih stanovanj ter razvoj gospodarstva in podeželja. Zavzema se tudi za nadaljnji razvoj Luke Koper, vendar ob hkratni zaščiti Koprškega zaliva in premiku ladijskega sidrišča zunaj zaliva.

»Dobre ideje nimajo politične barve,« pravi Colja, ki želi v ospredje postaviti neposreden stik z občani in hitrejše odzivanje občine na njihove pobude.

Jure Colja

Preberi še več novic na www.OBALAplus.si

Prireditve v slovenski Istri - preveri tukaj:

Nik Popovič

Med možnimi koprskimi kandidati se je omenjal tudi podjetnik in fizik Aljoša Žerjal. Ta je zdaj za OBALOpplus potrdil, da bo kandidiral.

»Rad bom kandidiral, saj mi je Koper pri srcu,« nam je odgovoril.

Med ključnimi vsebinskimi prioritetami izpostavlja varnost na cestah in doma, varnost sedanjih in prihodnjih zaposlitev ter dobre možnosti za bivanje, delo in poslovni razvoj. Na vprašanje, katere tri težave bi bilo treba v občini reševati najprej, je izpostavil promet, vandalizem ter potrebo po jasni in realni viziji razvoja.

Prav pri slednjem vidi tudi tisto, kar bi želel narediti drugače od sedanjega vodstva: »Imeti jasne načrte razvoja mesta in zaledja.«

V Levici medtem postopki še potekajo. Alan Medveš morebitne kandidature zato ni potrdil, je pa predstavil svoje videnje problemov Kopra. Meni, da občini manjka dolgoročna razvojna strategija, posledice pa vidi v pritiskih na prostor, prometnih težavah in slabšanju kakovosti bivanja.

Med prednostne naloge postavlja javni prevoz in razbremenitev mestnega jedra, dostopna stanovanja, odgovorno prostorsko načrtovanje ter zelene politike. Pri načinu vodenja bi želel predvsem več vključevanja javnosti, transparentnosti in odgovornosti do prostora.

Po poročanju Dela naj bi se za nov mandat skoraj zagotovo potegoval tudi seda-

nji župan Aleš Bržan, ki je verjetnost svoje kandidature ocenil na 98 odstotkov. Kandidaturo je za OBALOpplus potrdil tudi Nik Popovič iz stranke Koper je naš.

PIRAN: SMREKAR POTRDIL KANDIDATURO, DRUGI ŠE NE RAZKRIVAJO KART

Tudi v Piranu se predvolilna slika počasi izrisuje, čeprav je okoli nekaterih imen še precej odprtih vprašanj. Robert Smrekar je za OBALOpplus potrdil, da bo kandidiral za župana kot kandidat stranke Demokracija Anžeta Logarja. Pričakuje tudi podporo sorodnih strank in list s podobnimi programskimi in načelnimi izhodišči.

Smrekar želi ponuditi alternativo sedanjemu načinu vodenja občine. Med ključnimi izzivi izpostavlja stanovanjsko problematiko in urejanje prostora, predvsem sprejetje občinskega prostorskega načrta ter oblikovanje dolgoročne razvojne vizije, pri kateri bi morali imeti večjo vlogo občani in civilna družba. Kritičen je tudi do nepremičninskih poslov in zadolževanja občine.

»Župan mora biti župan vseh občanov, ne zgolj tistih, ki so ga volili ali so mu politično všečni,« poudarja. Napoveduje drugačen način vodenja, v katerem bi bila različna mnenja dobrodošla.

Robert Smrekar

Andrej Korenika

SVOBODA SE ŠE USKLAJUJE

V Gibanju Svoboda v Piranu se o nastopu na lokalnih volitvah še usklajujejo. Predsednik lokalnega odbora Nesi Dulai nam je povedal, da so mnenja različna, konkretnih imen pa za zdaj še ne razkrivajo. Trenutno sestavljajo kandidatno listo in pripravljajo program, več pa naj bi bilo znanega v naslednjih desetih dneh.

MEIRA HOT SE O KANDIDATURI ŠE NI IZREKLA

Med možnimi kandidatkami za piransko županjo se po poročanju Dela omenja tudi poslanka SD Meira Hot. Sama nam je pojasnila, da je o morebitni kandidaturi še prezgodaj govoriti, saj v SD trenutno poteka evidentiranje možnih kandidat in kandidatov.

Je pa predstavila svoj pogled na prihodnji razvoj Pirana. Med pomembnejšimi vprašanji izpostavlja stanovanja, kakovostne javne storitve, pogoje za mlade, družine in starejše ter enakomernejši razvoj vseh krajevnih skupnosti. Posebej opozarja na potrebo po prehodu od množičnega k bolj kakovostnemu in trajnostnemu turizmu ter zmanjšanju gospodarske odvisnosti občine od turizma.

Eno od imen, ki se je pojavilo v Delu, pa lahko za zdaj črtamo. Klea Jeretič iz SDS je za OBALOpplus jasno povedala, da na prihajajočih lokalnih volitvah ne bo kandidirala za piransko županjo. Omenjanje svojega ime-

na razume kot priznanje, vendar meni, da za odgovorno vodenje občine potrebuje še več političnih in vodstvenih izkušenj. Iz lokalnega političnega življenja se kljub temu ne namerava umakniti.

Za drugi mandat se bo potegoval tudi sedanji piranski župan Andrej Korenika. Volilnega programa za prihodnji mandat javnosti za zdaj še ni predstavil. Ob nedavnem odprtju prenovljene Fiese je sicer govoril o občinskih investicijah in projektih, ki naj bi jih nadaljevali, vendar teh napovedi ni predstavljal kot volilni program.

Koreniki tokrat ne bo nasproti stal Gašpar Gašpar Mišič, njegov tekmelec v drugem krogu lokalnih volitev leta 2022. Mišič je namreč že večkrat javno povedal, da sam ne namerava kandidirati in da podpira Koreniko.

IZOLA: POPOVIČ ŽE POTRDIL KANDIDATURO, ŽBOGAR RAZKRIVA PRIORITETE

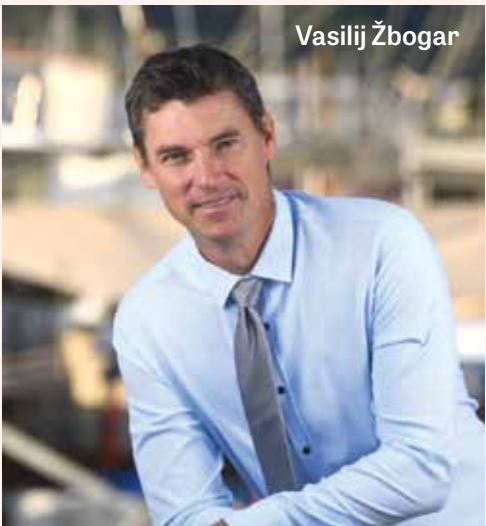
Boris Popovič je svojo kandidature za izolškega župana že junija potrdil za OBALOpplus. Takrat je povedal, da bo kandidiral v Izoli, napovedal pa je tudi odstop s funkcije koprškega mestnega svetnika.

Med imeni, ki se omenjajo v povezavi z izolško župansko tekmo, je tudi sedanji podžupan in nekdanji olimpijec Vasilij Žbogar. Na naša vprašanja o programskih prioritetah je odgovoril, da je njegova vizija Izola kot občina, v kateri so občani na prvem mestu in kjer ljudje vseh generacij radi živijo, ustvarjajo in vidijo svojo prihodnost.

Med ključnimi prioritetami izpostavlja predvsem dostopna stanovanja za mlade in mlade družine, urejanje prometa in trajnostno mobilnost ter razvoj gospodarstva

Boris Popovič

Vasilij Žbogar

z višjo dodano vrednostjo. Pri prometu posebej omenja parkirno politiko ter varne povezave za pešce in kolesarje, na gospodarskem področju pa ustvarjanje kakovostnih delovnih mest in boljših pogojev za podjetništvo, da bi Izola živela vse leto in ne le v turistični sezoni.

Pomembni so po njegovem tudi kakovostne javne storitve, ohranjanje identitete mesta, šport, zdravo življenje in urejen javni prostor.

Pri načinu vodenja zagovarja več sodelovanja z občani, gospodarstvom, društvu in stroko že pri pripravi odločitev. Občina bi morala biti po njegovem hitrejša pri izvajanju projektov, učinkovitejša pri pridobivanju zunanjih sredstev ter bolj dostopna in odzivna.

»Moj cilj ni spreminjati zaradi sprememb, temveč graditi na dobrih projektih in odločneje uresničevati tiste rešitve, ki jih Izola potrebuje,« poudarja Žbogar.

Iz stranke FOKUS so nam sporočili še, da je Tomo Drevenšek pripravljen aktivno so-

delovati na lokalnih volitvah v Izoli, vendar še ni odločeno, ali kot kandidat za župana ali nosilec liste za občinski svet.

ANKARAN: PO STRMČNIKU NOVA ŽUPANSKA TEKMA

V Ankaranu bo po volitvah prišlo do spremembe na županskem položaju, saj je sedanji župan Gregor Strmčnik že napovedal, da se za nov mandat ne bo potegoval. Kandidaturo za njegovega naslednika je že napovedal občinski svetnik Aleksander Pahor z liste Vsi smo Ankaran.

IMENA ŠE NISO VSA ZNANA, GLAVNE TEME PA ŽE

Volilna tekma se je torej začela, še preden so stranke pokazale vse svoje karte. Nekateri kandidati so svojo odločitev že sporočili, drugi čakajo na zaključek strankarskih postopkov, pri nekaterih imenih pa za zdaj ostaja le možnost kandidature.

Iz odgovorov, ki smo jih prejeli, se glavne teme kampanje že precej jasno izrisujejo. Promet, stanovanja in urejanje prostora se pojavljajo v skoraj vseh odgovorih. V Kopru se jim pridružujejo vodooskrba, javni prevoz, razvoj mesta in podeželja ter vprašanje, kako mladim omogočiti, da svojo prihodnost gradijo v občini. V Piranu so v ospredju stanovanjska problematika, turizem, urejanje prostora in dolgoročna razvojna usmeritev občine.

Iz odgovorov pa je mogoče razbrati še eno skupno točko. Skoraj vsi sogovorniki poleg konkretnih projektov napovedujejo tudi drugačen način političnega delovanja. Softič govori o sodelovanju namesto izključevanja, Hrvatini Kozlovič o občinski upravi, ki mora biti bolj prisotna med ljudmi, Colja o neposrednem stiku z občani, Medveš o transparentnosti in vključevanju javnosti, Smrekar pa o vodenju občine, ki bi upoštevalo različna mnenja. Hotova poudarja odprtost, dialog in vključevanje ljudi v odločitve, Žerjal pa kot pomembno razliko izpostavlja jasne načrte razvoja mesta in zaledja. Besede so si mestoma presenetljivo podobne. Prava razlika med kandidati se bo zato pokazala šele pri konkretnih rešitvah – in predvsem pri odgovorih na vprašanja, kako, v kakšnih rokih in s kakšnimi sredstvi jih nameravajo uresničiti. Do volitev 15. novembra je še dovolj časa, da se seznam kandidatov dopolni in programi dobijo jasnejše obrise. Prve karte pa so že na mizi.

Aleksander Pahor
(foto: Radio Capris)

Prireditve v slovenski Istri - preveri tukaj:

VZPON ŽUPANOV

Pred dvema letoma še skoraj nihče ni slišal zanj. Danes ga poznamo verjetno vsi.

Newyorški župan Zohran Mamdani je 34-letni karizmatični politik, ki je del in verjetno najbolj znan član skupine tako imenovanih progresivnih oziroma, če poslovenimo, naprednih županov.

Sam zase pravi, da je demokratični socialist. Gre za politično usmeritev, ki se v ZDA v zadnjih letih, presenetljivo ali pa tudi ne, zelo krepi in katere »oče« je neumorni 84-letni senator Bernie Sanders.

Mamdani je nedvomno politik, ki zna biti populističen. Slika se z otroki v vrtcu, oblečen skoči v bazen, na shodih občasno nastopa kot DJ, vedno ima pripravljen širok nasmeh in tako naprej. Ob tem pa je Mamdani tudi politik, ki mu je, vsaj za zdaj, uspelo uresničiti veliko tega, kar je obljubljal pred volitvami.

Vsi navajajo, da je zmanjšal oziroma izničil 12 milijard dolarjev težko proračunsko luknjo, ki jo je podedoval od prejšnjih mestnih oblasti. Še bolj kot sam podvig je zanimiv način, kako ga je dosegel. Ni ubral najbolj preproste poti, torej splošnega zategovanja pasu z rezanjem sredstev tam, kjer je najlažje, pri splošni porabi, ki zadeva večino prebivalcev, ampak je denar dobil tudi tako, da je uvedel davek na vsako drugo nepremičnino, vredno več kot pet milijonov dolarjev.

Ob tem krepi javni promet, uve-

Newyorški župan Zohran Mamdani

del je denimo dodatne avtobuse, znižal ceno vozovnic za podzemno železnico, 700 milijonov dolarjev namenil šolam in zagotovil 1,2 milijarde dolarjev za univerzalno otroško varstvo. V mestu, kjer stane otroško varstvo med tisoč in 1700 dolarji na mesec in se zato družine z več otroki izseljujejo, je to izjemnega pomena.

Za več kot milijon stanovanj je zamrznil najemnine. Spodbuja gradnjo novih stanovanj, načrtuje jih 200 tisoč v desetih letih in 16 tisoč v prihodnjih dveh letih, od tega polovico za tiste z najnižjimi dohodki.

Ni pozabil niti na živali. Uvedel je brezplačno hrano za živali za tiste lastnike, ki si hrane zanje sicer ne bi mogli privoščiti oziroma bi se morali odločati, ali kupiti hrano za domačo žival ali za družino.

Podatki kažejo tudi, da je zakrpal več kot sto tisoč lu-

kenj na slabo vzdrževanih cestah, ob hudem sneženju pozimi pa je vsem, ki so začasno prevzeli delo odstranjevanja snega, plačal 30 dolarjev na uro.

Ob tem se je v mestu zmanjšala stopnja kriminala, beležijo najmanj umorov in streljanj po letu 1993.

Seveda se tudi njemu kje zalomi, ampak njegovi nasprotniki, ki jih ni malo, se morajo strinjati, da je naredil ogromno in da, čeprav je položaj zasedel brez prejšnjih izkušenj, dela presenetljivo dobro.

V ZDA je še kar nekaj županov in županj velikih mest, ki gredo po podobni poti, na primer v Seattlu, Bostonu, Washingtonu in drugje.

Vsem je skupno, da preizkušajo nove poti in s tem izzivajo ustaljene politične strukture in politike. In seveda dokazujejo, da tudi tako imenovana leva ideologija in uspešno upravljanje še kako delujeta v praksi.

Ob tem bi bil morda že čas za razmislek o naraciji, ki je pogosto v uporabi: za ideologijo velja prepričanje, da bi morali bogatejši prispevati več, da je treba izboljšati splošne življenjske pogoje tistih, ki živijo najslabše, skrbeti za okolje, ranljive skupine in tako naprej. Po drugi strani pa se volilno telo prepričuje, da omogočanje bogatim, da so še bogatejši, stiskanje in rezanje sredstev srednjemu razredu in najrevnejšim ter izključevanje in sovraštvo do manjšin veljajo za edino normalno stanje stvari.

POVEČAJTE NAM DAVKE, MI SI TO LAHKO PRIVOŠČIMO

S precej podobno progresivno politiko si je sloves in ime ustvaril župan Manchestra Andy Burnham, ki je zdaj postal predsednik britanske vlade. Tudi on se je zavzemal za boljši javni prevoz, gradnjo dostopnih sta-

ALENKA ARKO

Župan Manchestra Andy Burnham

novanj ter večjo obdavčitev bogatejših in korporacij. Prav te dni je več kot sto milijonarjev s sedežem v Veliki Britaniji Burnhama pozvalo, naj to politiko uvede tudi na nacionalni ravni in poveča davke tistim, ki imajo največ premoženja.

OD 10 TISOČ EVROV MESEČNE PLAČE OBDRŽIJO LE OKOLI 2000 EVROV

Kaj pa župani nam bližje? Znana in uspešna je županja drugega največjega avstrijskega mesta Gradca iz vrst Komunistične partije Avstrije. Mesto uspešno vodi že leta, ne nazadnje tudi zato, ker od plače, ki znaša več kot deset tisoč evrov, vsi člani mestnega sveta iz te stranke obdržijo le okoli 2000 evrov, preostalo pa vrnejo v sklad za tiste, ki so v stiski.

Mesto se uspešno loteva različnih projektov. Tako se je na primer član mestnega sveta domislil boja proti tigrastim komarjem, ki jih je tudi pri nas zaradi vedno toplejšega podnebja vse več, prenašajo pa lahko tudi nevarne bolezni.

V Gradcu zdaj v naravo spuščajo na milijone z rentgenskimi žarki steriliziranih samcev. Ti komarji ne pikajo, mladih komarjev pa je veliko manj, po ocenah kar za 70 odstotkov. Gre za ekološki način zmanjševanja njihovega števila brez strupenih kemikalij.

Vedno več je mest, na primer Varšava, München, Barcelona in Pariz, kjer so izvolili bolj progresivne politike, kot jih volivci izbirajo na nacionalni ravni. Na nacionalni ravni se, kot vemo, marsikje zelo krepi skrajna desnica.

Na lokalni ravni gredo politiki pogosto, in to z uspehom, veliko dlje kot na nacionalni. Župani in županje so globalno vse bolj na čelu najbolj potrebnih družbenih sprememb.

Brez dobrega, recimo temu, PR-ja pa ne gre niti na lokalni ravni. Pravzaprav še posebej ne na lokalni ravni. Mamdani je bil izvoljen tudi zato, ker je njegov program dobesedno od vrat do vrat razlagalo na tisoče prostovoljcev.

V razmislek pred bližnjimi lokalnimi volitvami pri nas. Ni dovolj, da imaš dober program, volivcem moraš ta program tudi nazorno in uspešno predstaviti. Če ne gre drugače, tudi od vrat do vrat.

Županja Gradca Elke Kahr

Preberi še več novic na www.OBALApplus.si

Zgodbe v slovenski Istri - preveri tukaj:

LE ATTIVITA' DELLA COMUNITA' NAZIONALE ITALIANA

IL MINISTRO RONČEVIČ A CAPODISTRIA

Su invito dell'Università del Litorale ha fatto tappa a Capodistria il Ministro dell'istruzione e della ricerca, il nuovo ministro dell'Istruzione, Borut Rončević. Presso la sede dell'Ateneo ha conferito, assieme ai suoi più stretti collaboratori, con la rettrice, Klavdija Kutnar, ha incontrato il deputato CNI a Lubiana, Felice Ziza e i rappresentanti della Facoltà di pedagogia. Al termine delle due tornate di colloqui, l'alto ospite ha rilevato che era al corrente delle problematiche del comparto universitario in riva al mare, "Abbiamo potuto puntualizzare nuovamente quali sono le aspettative delle Facoltà operanti nell'area costiera. Di rilievo che le particolarità mi sono state spiegate in modo ancora più dettagliato. Sono certo che troveremo vie d'uscita

valide che mettano d'accordo le esigenze statali e del mondo accademico locale. Nella parte del colloquio con il deputato Ziza ho avuto modo di sottolineare che le Comunità nazionali sono una ricchezza per la Slovenia e da qui deriva la mia disponibilità a recepire le loro necessità e a risolvere i problemi in armonia con la Costituzione e le leggi vigenti. Abbiamo passato in rassegna anche le necessità finanziarie per i loro programmi universitari in italiano e in un prossimo futuro ritengo che il Governo potrà far fronte ai propri obblighi", ha dichiarato il ministro Rončević. Soddisfatto il deputato Ziza. "Si tratta dei programmi di studi universitari per educatrici e insegnanti di classe. Con l'assestamento del Bilancio nazionale in

settembre, contiamo di poter ottenere i finanziamenti necessari affinché le lezioni in italiano possano partire già agli inizi di ottobre. In linea generale direi che il ministro è ben disposto nei confronti della CNI, sa valutare il valore che essa rappresenta sul territorio. Nell'ambito delle sue competenze ci ha assicurato pieno appoggio. Ad esempio farà rispettare nell'anno scolastico 2026/27 le disposizioni sulla verifica nazionale delle competenze per la nona classe, dove è prevista l'introduzione obbligatoria dell'italiano nelle scuole slovene, così come lo sloveno sarà materia d'esame nelle scuole italiane", ha rilevato ancora Felice Ziza.

IL DIRETTORE PERIČ ALLA CAN COSTIERA

Visita conoscitiva a Capodistria per il direttore dell'Ufficio governativo per le Comunità nazionali della Repubblica di Slovenia, Gregor Perič. Il funzionario, fresco di nomina, e in attesa della conferma definitiva a questo incarico, è di Isola, dove risiede tuttora, dopo essere stato vicesindaco della città e deputato nelle precedenti legislature. Conosce pertanto molto bene le problematiche minoritarie. Assieme al parlamentare CNI, Felice Ziza, ha conferito presso la sede della CAN Costiera con il suo presidente, Alberto Scheriani, con la sua vice, Linda Rotter Pribac, il segretario Andrea Bartole e alcuni presidenti delle CAN Comunali. Al termine ha espresso la sua soddisfazione per questo primo contatto con la CNI, svoltosi in un'atmosfera cordiale ed amichevole. Gran parte del tempo a disposizione durante la consultazione è stato spero per la disamina della vertenza sulla RTV, i problemi di carattere finanziario ed organizzativo che colpiscono i programmi minoritari, quelli regionali

e ormai anche la casa madre. Ha espresso il desiderio del suo ufficio di giungere ad un accordo, impedendo che i programmi RTV minoritari diventino un caso politico. Dopo aver compreso la portata della vertenza e le sue sfaccettature giuridiche, Perič si ripropone di intavolare trattative che portino ad una soluzione condivisa. Circa

le altre tematiche della CNI, i partecipanti all'incontro di ieri dopo averle soltanto evidenziate, si sono ripromessi di discuterne in modo approfondito dopo la pausa estiva. Gli esponenti della CNI non hanno nascosto la loro soddisfazione per il nuovo interlocutore che hanno trovato all'Ufficio per le nazionalità. "Da isolano che ha sem-

pre vissuto nel territorio nazionalmente misto, è ben preparato sulla materia che è chiamato a gestire. Ci aspettiamo che la collaborazione sia proficua. Per ora ci siamo focalizzati sulla questione RTV, abbiamo abbozzato le possibili soluzioni da discutere con la dirigenza di Lubiana per far affluire i mezzi destinati dalla legge alle redazioni italiane di radio e tv Capodistria"

ha dichiarato il deputato Ziza. "Conosciamo molto bene il signor Perič già da anni. Abbiamo avuto modo di discutere con lui più volte nell'ambito delle mansioni che ha ricoperto della CNI. Ora che guida l'Ufficio per le nazionalità siamo certi che collaboreremo ancora più strettamente. Il primo contatto ci lascia un'ottima impressione circa le sue conoscenze in materia. Ovvia-

mente il nuovo governo sloveno sta appena consolidando il proprio organico, ma siamo certi che la collaborazione potrà essere di successo. La CAN saprà essere un interlocutore attento che richiamerà l'attenzione sulle tematiche di scottante attualità. La prima è senza dubbio quella della RTV Capodistria" è stato il commento del presidente Scheriani

INCONTRO A BUIE TRA I DEPUTATI ITALIANI AI PARLAMENTI DI CROAZIA E SLOVENIA

Incontro di lavoro negli ultimi giorni di luglio a Buie per i deputati della CNI al Parlamento di Lubiana, Felice Ziza e al Sabor croato, Marin Corva. Il parlamentare isolano ha avuto modo di congratularsi anche di persona con il suo interlocutore per la nomina a deputato e per l'elezione a Presidente dell'Unione Italiana. I due alti rappresentanti della Comunità nazionale italiana hanno rilanciato l'idea di una stretta collaborazione sia a livello interparlamentare sia intergovernativo, soprattutto coinvolgendo i rispettivi Uffici statali per le nazionalità. Oltre che alle cooperazioni a livello nazionale è stata ribadita l'importanza di continuare ad essere presenti sul territorio della CNI, di essere vicini alle istituzioni e ai connazionali per le loro necessità creando una rete. In primo piano resteranno le scuole italiane, che rappresentano il presente e il futuro della Comunità nazionale. Tramite loro arrivare poi ai giovani, portarli nelle CI. Proseguendo è stato toccato lo status dell'Unione Italiana in Slovenia per farla riconoscere

anche a Lubiana come istituzione politicamente rappresentativa per quel che riguarda CI in territorio sloveno. Ciò significa che non si rischierebbero intrusioni nelle competenze delle CAN Comunali e Costi-

era. Altro punto dei colloqui il sostegno alla RTV di Capodistria, ossia come farla riconoscere dal governo croato come istituzione comune. Da comprendere in quale forma riuscire nell'intento, consci che si tratta di obiettivi a lungo termine. Forse la RTV potrebbe entrare in un pool informativo con Radio Pola e Fiume- emittenti da rafforzare, chiarendo il finanziamento delle istituzioni comuni. I due deputati si sono concentrati ancora sull'infrastruttura, sull'importanza dei raccordi autostradali dal confine italiano a quello croato e la loro libera percorribilità in armonia con i trattati internazionali, come quello di Osimo. A mitigare le difficoltà la revoca della vignetta sui tratti sloveni. Servirebbe invece un'azione comune italo-sloveno-croata. Andrà prestata attenzione anche allo sviluppo delle bretelle autostradali sul territorio sloveno per collegarli alla rete croata. Da attendersi quindi- hanno rilevato i deputati- una grande mole di lavoro, obiettivi da raggiungere a breve e medio termine.

I DIRITTI DELLE MINORANZE IN SLOVENIA ORA ANCHE IN ITALIANO

L'Aula magna del Collegio dei nobili ha ospitato ieri un'interessante conferenza sui diritti delle Comunità nazionali autoctone in Slovenia e la definizione di alcuni postulati che li regolano. A fungere da base la versione italiana della pubblicazione, curata da Dejan Valentinčič, giurista, professore associato della Facoltà di diritto europeo a Nova Gorica, già segretario di stato per gli sloveni nel mondo che è stata impostata come un manuale per conoscere da vicino le minoranze in Slovenia e le leggi che le riguardano. Promosso dalla CAN Costiera, l'incontro guidato dal segretario Andrea

Bartole, ha voluto inquadrare meglio i diritti degli italiani e degli ungheresi che vivono in Slovenia. A salutare i presenti, tra i quali la Console generale d'Italia a Capodistria, Simona Ciuffoni, il presidente, Alberto Scheriani. Ha sottolineato l'importanza di ogni occasione per discutere dei diritti minoritari e della loro attuazione. In calce alla conferenza hanno preso la parola ancora il deputato Felice Ziza, autore di parte della prefazione, il direttore dell'Ufficio per le nazionalità, Gregor Perič e Stane Baluh, per lunghi anni alla guida dello stesso ufficio e che ha collaborato alla stesura della

versione slovena del libro. Grandi meriti per la sua realizzazione sono stati riconosciuti al Consigliere regionale del Friuli Venezia Giulia, Marco Pisani. Il professor Valentinčič è stato pregato di comparare i diritti delle Comunità nazionali autoctone in Slovenia con quelli di simili gruppi etnici in altri Paesi. Ha rilevato che il quadro giuridico è invidiabile, pur essendoci discrepanze nella loro attuazione pratica. Importante il riconoscimento del principio di autoctonia per italiani ed ungheresi, il che rafforza il collegamento delle due etnie con il territorio dove vivono. Di rilievo

anche il livello di autogestione che lo stato riconosce loro e che non è un retaggio del passato, bensì la consapevolezza che nel loro mondo le minoranze hanno bisogno di autonomia dallo Stato. Interpellato circa un'eventuale legge di tutela globale, che raduni in sintesi tutte le norme slovene sui

diritti minoritari, Valentinčič ha ripetuto i timori già emersi in passato su un'attuazione più complessa della tutela nei singoli campi. Meglio un'affermazione generica sulla volontà dello Stato di tutelare le Comunità autoctone, demandando alle leggi di settore la soluzione dei problemi con-

creti. Il deputato Ziza nel suoi intervento ha ringraziato la CAN Costiera e l'autore per il vero gioiello che hanno presentato ieri e che fornisce ulteriori, importanti informazioni sulle Comunità nazionali, anche ai connazionali stessi.

CHI HA UCCISO LA DEMOCRAZIA- PRESENTAZIONE DEL LIBRO SUL TEMA PROMOSSO DALLA CAN COSTIERA

L'Aula Magna del Collegio dei Nobili, a Capodistria, ha ospitato la presentazione della pubblicazione di Emanuele Cristelli "Chi ha ucciso la politica – quando e perché abbiamo iniziato a odiare la democrazia?" L'evento è stato organizzato dalla CAN Costiera e dal Forum italo-sloveno. A fungere da moderatore il caporedattore del programma informativo di Radio Capodistria, Stefano Lusa. Tra i temi trattati nel corso della serata, partendo dal titolo pro-

vocatorio della pubblicazione e da quanto descritto dall'autore, che si è incentrato prevalentemente sulla sua esperienza politica a livello italiano e la situazione politica italiana, ma anche europea e mondiale. Non poteva mancare una riflessione sulla situazione in Slovenia e nello specifico sulla Comunità Nazionale Italiana, che secondo Cristelli, deve essere considerata una risorsa per migliorare i rapporti con l'Italia, anche in futuro" ha fatto seguito un dibattito

to con Franco Juri, già diplomatico, deputato e direttore del Museo del Mare di Pirano, Luka Lisjak Gabrijelčič, storico, analista politico e del pubblicista e imprenditore, Aleš Waltritsch. La chiusura è spettata al presidente del Forum italo-sloveno, Jurij Giacommelli, con una riflessione sulla politica, il suo ruolo nella nostra vita e la disaffezione della gente nei suoi confronti.

PESTRO POLETJE V OBALNIH GALERIJAH PIRAN

FRANCESCO BERTOCCO V PORTOROŽU, LJUBLJANI IN NA MEDNARODNI TURNEJI V Galeriji Monfort v Portorožu je do 23. avgusta na ogled samostojna razstava **Prekiniti tokokrog nadzora** italijanskega umetnika Francesca Bertocca. Razstava raziskuje delo psihiatra Franca Basaglie in njegovega vpliva v Braziliji, spremlja pa jo dokumentarni film ter bogat javni program. Jeseni se projekt Francesca Bertocca Prekiniti tokokrog nadzora nadaljuje v Ljubljani. V Mestnem muzeju (MGML) bo 12. septembra 2026 med 10. in 12. uro potekal pogovor z umetnikom in drugimi gosti ter projekcija filma **O homem no pelourinho**, v Galeriji Fotografija pa se bo na isti dan, 12. septembra, ob 18. uri odprla raz-

stava fotografij, nastalih v Braziliji, skupaj s predstavitev kataloga milanske založbe Humboldt Books. Spremljevalni program se bo nato odvil še v Parizu, Gdansk, Milano, Rovereto in švicarskem Ticinu. Program spodbuja razmislek o povezavah med sodobno umetnostjo, psihoanalizo, institucionalnim spominom in družbo. Več informacij na www.obalne-galerije.si. **BERNHARD RÜDIGER V MESTNI GALERIJI PIRAN** Do 23. avgusta je v Mestni galeriji Piran na ogled pregledna razstava Bernharda Rüdigerja **Spet spodletelo (sedma trobenta)**. Predstavlja štiri desetletja umetniškega ustvarjanja skozi skulpture, instalacije, risbe, slike, film in zvočna dela.

DRUGE RAZSTAVE MED PIRANOM IN KOPROM V Galeriji Herman Pečarič je na ogled razstava **Sakan in Piran**. V Galeriji Loža v Kopru razstavlja Tilyen Mucik s projektom **Semena**, v Galeriji Meduza pa gostuje mednarodna skupinska razstava umetnic **Plastenje**. **EX-TEMPORE PIRAN 2026** 61. Mednarodni slikarski ex-tempore bo potekal od 29. avgusta do 5. septembra. Program bo uvedla razstava Julije Brajnik Volčič (28. avgust), sledili bodo ustvarjalni teden, razstave in spremljevalni dogodki, zaključek s podelitvijo nagrad pa bo 5. septembra na Tartinijevem trgu.

PESTRO POLETJE V OBALNIH GALERIJAH PIRAN

Krajana pred interesi kapitala

Med županskimi kandidati v Piranu tudi Robert Smrekar

pa dejanskim potrebam občanov. Urejanje javnih in športnih površin je sicer lahko vsečno, tudi potrebno, a vem, da so resnične prioritete drugačne. Glede na svoje vodstvene izkušnje in nenazadnje izobrazbo – sem pravnik in ekonomist – vem, da sem dober županski kandidat.

»V MANDATU, KI SE IZTEKA, JE BILO DALEČ PREVEČ POZORNOSTI NAMENJENE INTERESOM KAPITALA, BISTVENO PREMALO PA DEJANSKIM POTREBAM OBČANOV.«

Omenjate »resnične prioritete«. Katere pa so po vašem mnenju prednostne naloge občine Piran v naslednjem mandatu? Govoriva torej o mojem volilnem programu... Na prvo mesto postavljam stanovanjsko problematiko, saj občina že desetletja ni zgradila niti enega samega neprofitnega ali varovanega stanovanja. Za to preprosto ni izgovorov. Stanovanjska stiska med mladimi, socialno ogroženimi in varstva potrebnimi starejšimi je ogromna. Na drugo mesto postavljam občinski prostorski načrt. Tudi na tem področju v tem mandatu ni bilo narejenega pravičnega, zato ostajamo med črnimi ovci v Sloveniji. Žal temu botrujejo interesi nepremičninskih lobijev, v škodo občanov in občinskega premoženja. Zelo visoko na svoji agendi umeščam vprašanje razvoja turizma kot glavnega gonila

gospodarskega razvoja občine. Danes pa že vsakdo opazi, kako klavrno je stanje na tem področju – iz leta v leto tonemo globlje. Nazadnje bi izpostavil še infrastrukturne projekte: »zimzelelno« piransko garažno hišo ter garažno hišo v Luciji, ureditev obalne črte od Fornač do kapitanijske, vzpostavitev enosmerne prometne skozi Portorož ob ureditvi kolesarske steze, lucijsko obvoznico in še bi lahko našteval. Odločno premalo se je na primer posvečalo težavam občanov na podeželju – prepogosto se nanje pozabi!

»NA PRVO MESTO POSTAVLJAM STANOVANJSKO PROBLEMATIKO, SAJ OBČINA ŽE DESETLETJA NI ZGRADILA NITI ENEGA SAMEGA NEPROFITNEGA ALI VAROVANEGA STANOVANJA.«

Takih, ki menijo, da so primerne za županski položaj, je veliko. V čem mislite, da ste boljši kandidat od drugih? Ker bom v ospredje ponovno postavil krajana. Dovolj je bilo razprodaj, uklanjanja interesov nepremičninskih lobijev, sklepanja kravih kupčij, zadolževanja za nesmiselne investicije, nepremišljenega trošenja po načelu »kruha in iger« ter kupovanja medijskega prostora za lastno promocijo z javnim denarjem. Še en tak mandat bi spravil občino na kolena. Občina obstaja za zadovoljevanje potreb občanov, in to mora biti osnovno vodilo za župana.

Aleksander Bassin

Letnik 1938. Pravnik, umetnostni zgodovinar, tajnik Akademije za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani (1966), direktor Ljubljanskega regionalnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine (1979), likovni kritik, dolgoletni direktor Mestne galerije v Ljubljani (od 1989 do upokojitve leta 2008), človek z izjemno obsežno bibliografijo besedil o likovni umetnosti, ki jo je tudi pomembno sooblikoval. Živi v Ljubljani, rad pa biva v Krkavčah, v slovenski Istri.

Na otvoritvi Milana Keslja v Novem Sadu 2016

Pogovor je nastal ob izidu njegove knjige Gledalec misli. Umetnikovo delo in njegov interpret, ki je izšla pri Založbi ZRC. Izdala sta jo ZRC SAZU – Inštitut za kulturno zgodovino in VISART – društvo za organizacijo, izvedbo in promocijo kulturnih projektov.

Kako človek iz prava preskoči v umetnost? Kaj ga spodbudi? Kaj se mu zgodi?

Povezano je z geni. Moj stari oče, dr. Fran Windischer, mamin oče, je bil za časa stare Jugoslavije generalni sekretar Trgovinske zbornice. Znan in spoštovan človek, ki mu je časopis Politika čestital ob njegovi 50-letnici. Župan Ljubljane Ivan Hribar ga je nagovoril, da je prevzel predsednikovanje društvu Narodne galerije. Zato je poleg Jakopičevega in Hribarjevega tretji kip v Zlati dvorani Narodne galerije njegov. Do leta 1945 je bil predsednik. Veliko sem bil z njim, edina fotografija, ki jo imam, je, ko me komaj pol leta starega drži v naročju. Morda je takrat preskočila iskra, svoje pa so naredili tudi geni.

Veliko je bral, rad je imel Goetheja in kot mulc sem pri njem bral Ifigenijo na Tavridi. Popoldan sem z njim hodil k slikarju Jakopiču, bila sva skupaj pri pisatelju Finžgarju, kjer je bil na obisku tudi arhitekt Plečnik. Dal mi je knjigo o Makalonciji. Kdo ve, kje je. Ko je stari oče umrl, je bilo na vencih napisano »največjemu mecenu slovenske likovne umetnosti«, saj je kupoval veliko umetnin za galerijo, tudi prvo sliko Zorana Mušiča. Z denarjem, ki ga je dobil za sliko, je Mušič odšel v Španijo. Mušič je bil rojen istega dne kot moja mama in med starim očetom in Mušičem se je spletlo svojevrstno razmerje. S starim očetom sem pogosto hodil v Tivoli in vedno sva se ustavljala pri slikarjih, ki so tam slikali, se sprehajali ali razstavljali v nekdanjem Jakopičevem paviljonu.

In ko sem se odločal, kaj naj študiram – letos imamo 70-letnico mature, samo sedem se nas je še zbralo –, sem razmišljal ... Medicin nisem hotel študirati, čeprav je oče kot očesni zdravnik to želel. Potem sem si pa rekel, bom tako kot stari oče, pravnik. Vmes sem razmišljal tudi o umetnostni zgodovini, a so prijatelji opozorili očeta, od česa bom pa živel. In sem si rekel, bomo pač živeli od prava. Z mano so študirali televizijca Toni Tršar in Sandi Čolnik ter pisatelj Branko

Slikar Cveto Marsič s soprogo (sicer iz Portoroža, sedaj živi v Španiji) na razstavi v Mestni galeriji Ljubljana 2006

Šömen, vsi so se bolj ali manj izneverili pravu. No, na fakultetnem hodniku sem se srečeval še s Stanetom Dolancem, ki je takrat tudi vpisal pravo. V zadnjem letniku prava sem istočasno vpisal še umetnostno zgodovino, skupaj s Tomažem Šalamunom, pesnikom.

Ste šli na umetnostno zgodovino, ker ste hoteli postati ustvarjalec ali ste hoteli umetnost samo bolje poznati?

Umetnostna zgodovina me je zelo zanimala, vzporedno seveda njeni ustvarjalci, medtem ko sam nisem nikoli pokazal kake posebne risarske nadarjenosti. Leta 1965 je kolega Stane Bernik šel v vojsko in namesto njega sem za leto dni prevzel urednikovanje Sinteze (revija za likovno kulturo, ki je izhajala od 1964 do 1994, op. a.). Ko se je bližal konec leta, sta k meni v uredništvo prišla Mirko Šubic, rektor Akademije za likovno umetnost, in Marij Pregelj ter mi predlagala: »Tovariš Bassin (takrat smo bili vsi tovariši), kandidirajte za tajnika Akademije.«

Prepričala sta me in leta 1966 sem nastopil to funkcijo z velikim veseljem, češ, tako bom pri samem viru. Ker, kot velikokrat povem, nisem znal potegniti niti ravne črte. Ko sem hodil v

osnovni šoli k verouku in smo morali risati, mi je pomagal oče, očesni zdravnik. Čeprav sem na klasični gimnaziji uspešno naslikal po gipsu Sofoklejevo glavo, kip. Ko pa so nas vodili v Tivoli, Tičistan, da bi risali pejzaže, mi ni šlo. Na akademijo sem hodil ob 7. uri zjutraj, z levo roko oddelal tajniške posle in že pisal. Kar je takrat nekaj pomenilo – tajnik, ki piše kritiške ocene in pripravlja javne razstave.

Na akademiji sva s prof. Čopičevom ustanovila zbirko in naredila prvo razstavo Jakopičeve šole. Kot sodni izvedenec sem pozneje 99-odstotno lahko zatrdil: tole je Jakopič, tole pa ne. Ko sem pri nekem slikarju videl narisano sipino, sem rekel: »Tole je pa narisal Jakopič?!« A je slikar France Zupan povedal, da je to narisal on, da mu je Jakopič, ko je videl to sliko, dejal: »Tole ste pa tako dobro naslikali, da vam sliko podpišem.« In jo je, bil je blaga duša.

Kam ste šli po tajnikovanju na Akademiji?

Na zavod za spomeniško varstvo, za 10 let. Kar pa me preganja še danes, je to, da sem imel že 50 let, ko sem dobil priložnost, da grem v galerijo.

To se vam je zdelo prepozno?

Celo življenje sem hotel biti galerist. Zato sem sprejel ponudbo, da sodelujem pri razstavnem programu v Murski Soboti, istočasno ko sem bil še na akademiji. Tu se mi je porodila misel o zasnovi prve skupinske kiparske razstave v nekdanji Jugoslaviji. Poimenoval sem jo Bienale jugoslovanske male plastike. Začela se je leta 1973, že leto zatem pa je s španskimi gosti prešla v mednarodno srečanje. Sam sem jo sooblikoval do leta 2000.

Torej tudi potem, ko sem bil še v ljubljanskem regionalnem zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine in že v Mestni galeriji. V Mestni galeriji sem res užival, imeli smo po 20 razstav na leto. Potem sva skupaj z Andrejem Medvedom kandidirala za direktorja Moderne galerije. In po kuloarjih se je šušljalo: če pride Bassin,

BOJANA
LESKOVAR

bomo garali kot nori in imeli kar naprej razstave. Niso me izbrali, direktorica je postala Zdenka Badovinac. V tistem času sem imel nesrečo. Bil sem strasten smučar, smučal sem tudi potem, ko so mi zamenjali kolke, in na Bledu, na smučišču, sem zdrsnil.

Čez dva meseca so ugotovili subduralni hematom. Nisem mogel govoriti, zanašalo me je ... Kirurg Bošnjak mi je odprl glavo in me po operaciji poslal na okrevanje. Pred tem sem se prijavil v Moderno galerijo, napisal eno stran koncepta, ker več pač nisem zmogel. Sicer sem z Moderno galerijo sodeloval kot član umetniškega sveta že v njegovi prvi sestavi konec šestdesetih let, v zadnjih dvajsetih letih pa sem bil še predsednik Sveta Moderne galerije.

Kdaj ste začeli pisati?

V mojem času je bila likovna akademija edini visokošolski zavod v Sloveniji, v Jugoslaviji pa sta bila še Zagreb in Beograd. To je pomenilo, da so bili študenti od vsepovsod, kar je prinašalo določeno širino v dojemanju umetnosti in je vplivalo tudi na moje razmišljanje kot kritika. Pisal sem pravzaprav že v času študija prava v študentski Tribuni, potem pa intenzivneje po letu 1965, in sicer v Naših razgledih, kamor sem konec petdesetih let prinesel tekst, ki ga v Tribuni niso sprejeli. Tekst je govoril o razstavi v Moderni galeriji – sovjetska umetnost, so-crealisti. Istočasno je v Mali galeriji, ki je bila takrat še del Moderne, razstavljal italijanski kipar Marcello Mascherini, njegov javni kip je v beneški laguni ob morju pred Giardini. Primerjal sem obe razstavi, oba realizma, na strani in pol. Urednik Herbert Gruen mi je dejal, da bi ga sicer objavili v NR, da pa je sovjetska razstava že mimo, hkrati pa me je povabil k sodelovanju.

Kmalu me je prof. dr. Franc Stele predlagal v jugoslovansko sekcijo Mednarodne zveze likovnih kritikov, bil sem sprejet, ko sem bil še na Akademiji. Leta 1973 smo ustanovili tudi Slovensko sekcijo likovnih kritikov, sam pa sem kot galerijsko-muzejski delavec pozneje vstopil tudi v ICOM ter bil izbran v eno njegovih sekcij, ICEE, ki je obravnavala mednarodno izmenjavo likovnih in širših muzej-

skih razstav.

Ko ste prevzeli Mestno galerijo, je bila center dogajanja v Ljubljani.

Ko sem bil v Mestni galeriji, ni bil noben problem dobiti sredstev za razstave. Dobili smo jih iz vseh republiških prestolnic, sam sem vzpostavil stike s kolegi na vseh mednarodnih kritičskih srečanjih na vseh kontinentih, razen na Japonskem, spoznaval sem umetnike in jih povabil v Mestno galerijo. Vsi so radi prišli, ampak to je bila takrat Jugoslavija. In povem ti, da še danes velja veliko študijsko zanimanje za gibanje neuvrščenih.

Skozi to smo imeli tudi bistveno več povezav s svetom?!

Res. Ni bil problem povabiti katereregakoli avtorja. Ki je tudi prišel.

Noben problem ni bil povabiti kogarkoli, tudi denar ni bil problem. Kako ste se odločali, koga?

Na eni strani po lastni intuiciji, po drugi pa po mednarodni prepoznavnosti.

Kaj potrebuje tisti, ki se ukvarja z umetnostjo, da prepozna smeri, ki bodo obstale, umetnike, ki ne bodo samo popularni? Talent? Znanje? Izkušnje?

Trdim, da sta naša najboljša umetnostna kritika Tomaž Brejc in Igor Zabel. In oba sta prisegala na OHO. Mene nema-

terialna umetnost ni nikoli prepričala. Moja prva knjiga je imela naslov Med umišljenim in resničnim. Ne zaman. Meni je materialna oblika umetnosti pomenila vse. Zato sem se takrat tudi odločil za ustanovitev Bienala male plastike v Murski Soboti, ker sem videl kopico drobnih umetnin v kiparskih ateljejih, pa smisel za plastično oblikovanje pri lončarjih v tem slovenskem panonskem prostoru.

Takoj smo se povezali s Piccolo bronzeto, mednarodno kiparsko razstavno organizacijo, in njenim sekretarjem Giorgiom Segattom v Padovi. Ogromno mi je pomenilo, da sem bil v Budimpešti skupaj s Pierrom Restanyjem in z dvakratnim vodjem kasselske Documente Manfredom Schneckenburgerjem v žiriji za nagrade na mednarodnem trienalu male plastike. Slednji je bil tudi v Murski Soboti.

Ko sem v sedemdesetih letih predlagal, da ga povabimo, imel sem njegov kontakt, so me v Murski debelo gledali, češ, saj ne bo prišel. Le kako bi? Kako? Z letalom do Graza, potem pa z avtom ponj, sem predlagal. Celo dvakrat je prišel, izbral je nemške predstavnike in bil v žiriji za nagrade. Dokaz, da je kot tujec in velik umetnostni poznavalec znal ceniti prizadevanje malega prostora z veliko in pomembno razstavo, kot je postajal tedaj bienale v Murski Soboti!

Umetniška scena živi v svojem mehurčku, vsi se med sabo poznajo ...

So se poznali. Veliko popoldnevov sem na Akademiji stal profesorjem za hrbtno, ker me je zanimalo, kako poteka učni proces, kako korektura in kako poteka delo v ateljejih. Še danes ne maram pisati o umetniku, ki ga nisem prepoznal v njegovem bistvu, ne

da bi vstopil v njegov atelje. Spletne strani me ne zanimajo drugače kot podatek ... Ena največjih razstav v Mestni galeriji je bila razstava Jaumeja Plense, enega vodilnih, še zmeraj, kiparjev iz Barcelone. Tehtala je 26 ton. Videl sem njegovo razstavo v Barceloni, stopil z njim v stik. Kako smo pripeljali njegove kipe? Družina Goya, distributerji, so hodili po banane v Barcelono. Povprašal sem jih, koliko bi mi računali za prevoz kipov. Naredili so mi uslugo in pripeljali 26 ton materiala. Razstava je bila v Mestni galeriji in na Ljubljanskem gradu, Dragan Sakan, marketinški direktor in guru, pa mi je izdal katalog. Vse sem uspel povezati.

Torej mora biti tisti, ki vodi galerijo, tudi ali predvsem manager?

Tudi. Sam sem z drugimi slovenskimi kolegi obiskoval in zaključil študij na domačem GEA Collegeu.

Bili ste likovni kritik, direktor galerije, organizirali ste umetniške skupine ...

Ko sem postal direktor galerije, so v nekem mediju zapisali: militantni kritik prevzema galerijo. A sem s prevzemom direktorovanja opustil pisanje kritik. Pisal sem le uvode za kataloge ob razstavah. Iz svoje zgodovine kritika se spomnim začetkov, ko sem pisal za Dnevnik. Kritika je izšla naslednji dan po odprtju. Svojevrstna tlaka.

Ja, zdaj je vseeno, kdaj izide. Tudi to je delalo časopis kakovosten. In kako mediji danes obravnavajo umetnost? Večinoma je sploh ne ali pa površno, prazno ...

Kako ste prehajali med vlogami kritika, kuratorja, medžerja, pravnika?

Vse te vloge so se povezovale. Ko še nisem bil na Akademiji, sem v času študija prava napisal tekst o Mariju Preglju za sarajevski Izraz, dva dni potem, ko je bil objavljen, pa sem šel delat izpit iz civilistike.

Eden najtežjih izpitov na pravo, imenovan petorček, pet izpitov hkrati.

Ja, spomnim se, da mi je kolega predlagal, da vzameva Ritalin. Nisem bil prepričan, vprašal sem očeta, ki mi je dejal: »To je poživilo, a boš bolj čuden.« Res je bilo poživilo, spal si eno uro in nato študiral, študiral ... Ko sem šel po stopnicah na izpit, mi je srce razbijalo, bil sem bled, a sem naredil izpit.

Kritiki, četudi je to njihov poklic, imajo v umetnosti določena obdobja raje kot druga. Vem, da je za vas umetnik vseh časov Michelangelo. Katera pa so bila vam ljuba obdobja in kdaj se v prejšnjem stoletju začne kriza?

Ko so mi govorili, kritika je v krizi, sem jim odgovoril: najprej je bila v krizi umetnost. Pred štirimi leti sem bil na javni tribuni v Cankarjevem domu, govorili smo o krizi v filmskem ustvarjanju, gledališkem, glasbenem in likovnem. Pogovarjali smo se ves dopoldan. Kriza v umetnosti je nastopila, so govorili, s postmodernizmom. Ne drži, postmodernizem je prišel, odšel in se spet vrnil. Kot pravi likovni kritik Tomaž Brejc, kakšna sreča, da je po postmodernizmu prišel znova modernizem.

Na stara leta sem na povabilo poljske kolegice dr. Lidie Gluchovske pisal študijo o slovenskem kubizmu. Sloven-

ci načelno nismo imeli umetnikov, ki bi v celoti pripadali tej struji, eni so sicer hodili v Pariz k mojstrom kubistom, Avgust Černigoj je bil pri Bauhausu. Zaradi pomanjkanja denarja revija na Poljskem ni izšla, članek pa so nama v soavtorstvu z omenjeno kolegico, ki ga je razširila na ves prostor nekdanje Jugoslavije, objavili v znameniti češki reviji Umění, sedaj pa izide v slovenskem prevodu v reviji Umetnostna kronika.

Moje najljubše obdobje je modernizem, toleriram tudi postmodernizem. To je bila generacija na prelomu osemdesetih v devetdeseta leta. Cveto Maršič recimo, ki zdaj živi v Španiji. Roko dam v ogenj za Plotajsa, ki je imel razstavo v Mestni galeriji in bo predvidoma šla v Mimaro v Zagreb.

Zakaj to obdobje?

Ker je bila to nova generacija. Ki sem jo peljal razstavljati tudi v Beograd in Zagreb. Devetdeseta leta so pa že kriza, vse sorte se pojavi, po ameriškem načelu anything goes ...

Ne pristajate na to, da smo vsi lahko umetniki, da je vsak predmet, ki ga uporabljamo v vsakdanjem življenju, lahko razstavni?

Duchamp in urinoar, lepo, ampak zdaj, ko je Maurizio Cattelan naredil zlatega, poklonil ga je Trumpu, ki ga ni hotel kupiti, pa nalepljene banane ... to je res izraz krize. **Kaj pa performansi? V Cukrarni je bila velika razstava o Marini in Ulayu.**

Z Marino se pozna že dolgo, še iz časa, ko je imela hišo v Grožnjanu. Z Mojco (žena, op. a.) sva bila v Benetkah leta 1976 in srečala Marino na vaporetu. Njena desna rama je bila v modricah. Vprašal sem jo, kaj se ji je zgodilo. Povedala je, da sta z Ulayem izvedla performans, kjer sta se z ramo udarjala v zid, in da jo zelo boli.

Kaj mislite o performansih?

To je bila neka vrsta izhoda iz krize, oblika duhovnosti, ki jo je zastavil Duchamp, jo zamejil. Zame je performans brušenje kosti na beneškem bienalu, ki ga je izvedla Marina, eden najbolj pretresljivih. In je prav, da je dobila najvišjo nagrado. Potem pa je performans prešel v maniro.

Med umetniki, ki ste jih pripeljali v Ljubljano, kdo je bil po vašem mnenju najboljši, največji?

Kipar Jaume Plensa zagotovo. Pa Günther Uecker, umetnik, ki je delal umetnine z žebli. Ko smo v Ameriki delali razstavo Janeza Boljke v NY za LB, sem obiskal Bogdana Groma, slikarja, kiparja, grafika, ki je recimo ilustriral Tri može v čolnu, da o psu niti ne govorimo Jeroma K. Jeroma. Obljubil sem mu razstavo v Ljubljani. In res! A je bila to njegova zadnja razstava, na kateri ga je odlikoval predsednik Danilo Türk.

Kje pa smo danes? Razstav je brez števila, obenem številne pregledne razstave, kot sta Documenta in Beneški bienale?

Mirno si drznem reči, da nam je skupina, ki si je zamislila slovensko predstavitev na letošnjem bienalu, ukradla umetnost. Če smo že morali predstavljati imaginarne zvočne ruševine in bolj umišljene ostaline muslimanske

mošeje, se pravi, da se je Slovenija predstavila z izrazitim konceptom, v katerem pa pogrešam sledi prave sodobne likovne umetnosti, bi to morali storiti na prejšnjem, arhitekturnem bienalu v Benetkah.

Tako pa je bila likovni umetnosti ukradena možnost sodelovanja. Kaj se sicer pojavlja v likovni umetnosti? Nisem rasist, da ne bo pomote, ampak razmišljam, kaj je bil razlog, da so tudi v Benetkah vlogo kuratorke zapuili kustosinji (Afričanki, op. a.), zagotovo vredni vsega spoštovanja? Ta neevropska umetnost preveč prodira v razstavni prostor!

Pred leti je mednarodni kurator, ki ga je imenoval organizacijski odbor v Benetkah ali Kasslu, sam ali s skupino najožjih sodelavcev fizično obiskal tuje kulturne prostore; danes ima za to na razpolago vse internetne možnosti, pa imam občutek, da mu je ali ji je zahodna umetnost, tista, ki je zrasla na tisočletni tradiciji, odveč, da raje predstavi tisto, ki je blizu etnološkemu razmišljanju. Na Documenti prodirajo Indijci. Ko sem bil pred desetletji v Indiji, kapo dol pred njihovi-mi stenskiimi slikarijami, ampak to, kar počnejo danes ... To ni naša, zahodna umetnost.

Kaj pa dogajanje na Beneškem bienalu?

Letos prvič po letu 1960 nisem bil. Dvakrat sem bil komisar slovenske udeležbe, sicer pa trikrat pomočnik komisarja v času Jugoslavije.

Zavestna odločitev, da ne greste?

Zavestna, potem ko sem slišal, kakšni protesti in koliko jih bo, da paviljoni ne bodo od-

prti. No, nisem pa pričakoval, da bodo prišle Pussy Riot. Ampak rezerviral sem si zadnje tri dni, ko bo bienale jeseni še odprt.

Lahko brez pomisleka rečemo, da je umetnost danes predvsem posel?

Absolutno. Od avkcijske hiše Christie's dobivam redno obvestila o avkcijah. In vidim, za kakšne vsote gre.

Pomeni, da tudi nevtralne in korektne kritike ni več? Ker so za njimi taki in drugačni interesi?

Bolj je problem v tem, da se je kritika prevesila v interpretacijo, to opažam tudi pri sebi. Sem pa absolutno proti deskripciji, ki se pojavlja pri mladih: na levi strani je to pa to, na desni ... To ni kritika, poskušaj se živeti v umetnino, če ne moreš, pa se ne razglašaj za kritika. Čeprav ima interpretativna kritika prihodnost, ker bo znala selekciorirati stvari.

Je vloga kritika povezava med umetnikom, njegovim delom in nami, gledalci? Je nujno o vsakem umetniškem delu pisati kritiko zato, da ga razumemo? Da vemo, kaj je hotel umetnik povedati? Ali nam ta svet dopušča, da mi sami, po svoje, razmišljamo o tisti sliki, tistem kipu?

Mislím, da imamo kritiki še vedno to nalogo, ki jo lahko opravimo, če nas kdo pokliče. Ko so me na Telekomu prosili, da opraviim ta, kot pravim, zlati rez v njihovo zbirko, sem skušal v tekstu ob veliki razstavi opraviti interpretativno kritiko. Vsak mesec sem imel vodstvo po razstavi in prišlo je čez 30 ljudi. Generacije so bile zelo različne, a je bil odziv zelo dober.

Zadnja razstava, ki ste jo videli in bili navdušeni?

Razstava Anselma Kieferja na prejšnjem bienalu v Benetkah in nato decembra lani še razstava del na papirju v dunajski Albertini, ki si jih gledal tako, da si legel na tla in jih opazoval v ogledalu.

LEON MAGDALENC

STROKOVNJAKI
ZA RUŠENJE

Slišali smo, da si nova garnitura želi eno tako dolgočasno štiri-letno vodenje države. Kar je lepa in spodbudna misel. Vliva zaupanje, spodbuja sodelovanje in kaže zavedanje, da ne gre za spektakle pred kamerami, temveč za garaško delo v ozadju. Dolgočasnost pomeni stabilnost. Po nekaj mesecih pa smo daleč od tega. Dnevno nas prepričujejo, da smo na robu katastrofe, da se nam nič dobrega ne piše in da bo kmalu razglašeno izredno stanje. Jasno, za vse so krivi tisti pred njimi. Skratka, nič novega. Vedno znova poslušamo približno enake floskule. Smo na robu bankrota in treba bo zavihati rokave. Ti rokavi so tokrat zavihani že skoraj do ramen. Kar pomeni, da se dela na polno. Menjajo vse, ki niso pravi. Ukinja se vse, česar se ne da zamenjati. Priljubljene napovedi gredo v smer, da bo treba zategniti pasove, zmanjšati preveč razraščeni javni sistem in vzeti tam, kjer to ni vitalnega pomena. Skratka, državo bo treba na novo osmisлити. In to je generalna zmota, ki se vleče skozi našo kratko zgodovino. Nihče ne razmišlja o gradnji, nadgradnji ali dogradnji, temveč najprej razmišlja o rušenju. Stare hiše z imenom Slovenija se ne adaptira, temveč poruši. Zruši do temeljev. Ta rušitveni sindrom lahko razumemo kot edini politični program, ki ga zmorejo uresničiti nove ali nove stare garniture. Enkrat upam, da pride čas, ko bodo oblastniki razumeli preprosto dejstvo. Hiše z imenom Slovenija niso dobili v last. Niso postali njeni lastniki, da bi lahko z njo počeli, kar jim pade na pamet. Še najmanj to, da jo zrušijo in zgradijo enote za trg z zajetno provizijo. In se naokoli hvalijo, kako podjetni in iznajdljivi so. Hišo so dobili v upravljanje. Kot dobri gospodarji morajo skrbeti za fasado, inštalacije in vse usmeriti k preprostemu cilju. Ta pa je, da se stanovalci dobro počutimo. Da imamo čiste hodnike, dišeče lifte in pravočasno odpeljane smeti. Ja, naj se sliši še tako banalno, oblastniki so navadni hišniki. Edina skrb bi poleg zadovoljstva uporabnikov morala biti misel, da naslednji upravljavski garnituri hišo zapustijo v odličnem stanju. Stanju, kot ga doživljamo vedno znova, bi v državah z državniško in demokratično tradicijo rekli nezrelost. Rekli bi nam, da nismo normalni. Da znova in znova prebolevamo otroške bolezni. Torej, da nas vsake štiri leta napade nova bolezen, nova bakterija, nov virus ali celo pandemija. Sklep je preprost. Nenormalni in bolni težko upravljajo svojo državo. Sprejemajo nore in nerazsodne odločitve. So užaljeni, če se jim ne ploska, in maščevalni, če se jim nasprotuje. Ne sprašujejo, temveč le ukazujejo. Ne poslušajo, temveč le delegirajo. Sejejo strah in pesimizem, namesto da bi spodbujali dobro voljo in optimizem. Politiki so pred petintridesetimi leti dobili v roke potencial, ki ga ne znajo izkoristiti. Namesto da bi bili ponosni, ker gradijo, so ponosni, da rušijo. Ker pač lahko.

KATJA PEGAN

ZAPELJI
ZAPELJIVCA

John Malkovich je zame nepozabni Valmont iz Nevarnih razmerij. Čeprav v kostumu skoraj feminilen, za bralce romana prav verjetno popolnoma neprimeren igralec, pa je bilo v njegovem rahlo škilastem pogledu toliko nevarnosti, seksualnosti in (pre)potentne očarljivosti, da je bil skoraj lep. Popolnoma drugačen od številnih čednih in možatih igralcev, ki jih je režiser imel na razpolago. Drugačen zaradi resne nevarnosti, ki jo je zmozel ustvariti z najfinejšim in najinteligentnejšim zapeljevanjem. Zapeljivi plenilec in predator, ki čaka v grmu. Anakonda, ki se ovije okoli telesa in ga zdrobi. Ah, poseben fant tale Malkovich. In ko ga danes gledam v promocijskemu filmu hrvaškega turizma Croatia-I Hear It s beautiful, se skozi nergavega in tudi zoprnega možaka še vedno iskri anakonda. Kako visi na ograji dubrovniškega obzidja in škili dolgočaseno v morje! Prav ničesar mu ne morejo v filmu prodati – Hrvat, dokler sam ne začne uživati v miru ob morski obali. Niti trkanje na vest zaradi hrvaških korenin, niti domoljubje, ki se v tem kratkem filmu res humorno predstavi s strahom pred preprihom in malikovanjem obrekovanja, ne premakneta zapeljivca v njem. Mogoče se pa ne da zapeljati zapeljivca. Ker je zapeljivec vedno odmaknjen. Bolj kot se zdi blizu, dlje je. Za zapeljevanje je nadvse potrebna velika slika (»big picture«), sicer taktika zelo težko sledi strategiji. Malkovich tudi v tem kratkem filmu zapeljuje in zapelje, kljub temu da naj bi ga – v dramaturgiji zgodbe – zapeljevali drugi. Filmček je uspešen, mediji ga ocenjujejo kot najizvirnejšo turistično kampanjo doslej, saj s humorjem in izvirnostjo daleč presega običajne turistične razglednice s sončnimi zahodi. Če pregledamo uradne promocijske filme za turizem pod znamko I feel Slovenia, hitro vidimo, da Slovenci v turizmu še nismo pripravljeni na humorno zapeljevanje. Ali pa samo na zapeljevanje. Ne, naš svet je še vedno kremenit, mi pravoverno ponujamo lepote svoje dežele, aktivna doživetja in neokrnjeno naravo. Tudi naši odlični športniki jo promovirajo, kot so jim v scenariju odmerili mesto avtorji. Takšni smo mi. Pridni in delovni kot čebele. Naša dežela je velik panj z množico panjskih končnic, poslikave pa govorijo o življenju Slovencev v 19. stoletju. Najprej nabožne poslikave, potem posvetni motivi s stvarnimi ali domišljajskimi sporočili, pa odmevi na različne dogodke tistega časa, pa prizori iz kmečkega življenja, upodobitve živali, domače obrti in različni zgodovinski prizori. Verjetno pa so med najbolj zanimivimi tiste panjske končnice, ki opozarjajo na človeške neumnosti, in pa motivi, ki igrivo zasmehujejo tako moške kot ženske. In če smo zaradi čebel zgradili ves ta čudovit sistem samoprezentacije v 19.st., ga lahko za potrebe promocije tudi v 21. Samo poiščimo naše najvidnejše v čebeljem roju, da to naredijo za nas. Žizek in Melanija bi bila temu kos. Seveda, če to sploh potrebujemo. Sicer pa nam še vedno ostane do danes najzapeljivejša podoba nas samih v videu Slovenija, moja dežela.

DORJAN MARUŠIČ

LAHKOTNO
IN ŠPORTNO
POLETJE

Mesec je naokrog. Svetovni nogometni naslov se je vrnil v Evropo, a še vedno ne domov, v Anglijo – bron je slab uteha. Pravilno sem napovedal, saj je zmagala ekipa, ki je dosegla gol več kot nasprotnik. Tokrat po podaljških. Španija slavi, Argentinci so si verjetno ohladili glave po ogledu posnetka tekme, v kateri v rednem delu niso imeli udarca proti голу. Jaz sem navijal za Vinčiča, izkazal se je. Skratka, izbruh veselja in vpitja, solze sreče in žalosti ter posmeh ob telefonskih klicih in nastopih prvega moža ZDA, ki si kaj drugega niti ne zasluži. Doslej je v nogometu vladal kapital, sedaj še politika. Čestitke Čeperinu za pokončno držo in rumeni karton Infantinu. Obilo radosti so mi podarili mladi košarkarji do 20 let. Brez poraza so v nabitih Stožicah premagali Srbijo in naslov še četrtič prinesli v Slovenijo. K nam domov, k nam, kjer ob vrhunskih svetovnih prvakah v ospredje prihajajo tudi nacionalne športne ekipe: košarka, odbojka, rokomet, hokej ... Vse pogostejše predvsem v mlajših kategorijah. Ob stimulativnih in navdihujočih nacionalnih zvezdah je potrebna močna in trdna sistemska organizacija. Padjan, Kroflič in Hrabar so ob izjemnem talentu potrebovali spodbudo družine, strokovni lokalni klub in vizionarsko nacionalno ekipo. Hvala Radosavljeviču, ki je poleg košarkarjev izpostavil celotno strokovno ekipo, prepotrebno za dokončni preboj. Preprosto, v ekipnih športih potrebuješ ekipo. Sedaj pa je treba skrbno nadgrajevati nepopustljivost, borbenost in ponos igranja za Slovenijo na poti preboja v člansko konkurenco. Prihodnost je svetla. Hvala, polepšali ste poletje. Vsaj začasno so športna prvenstva in tekmovanja prekrila svetovno in domačo politiko. Ob vročinskih nevihtah, trombah in meteorocunamijah pa na domači sceni pometa politična metla – postala je pravi sesalnik. Sledimo dnevnim, skoraj urnim zamenjavam vodilnih, poračunom ob predajah poslov in rezom v financiranje. Tako skoraj prezremo vrtoglavo rast cen. Naftni derivati v nebo! Kje so obljube političnih veljakov iz predvolilnih bojev? Od takratnega trojčka ukrepov sedanjega predsednika državnega zbora – prodajne cene bo izenačil z nabavnimi, ukinil trošarino in se pogajal z državami proizvajalkami – imamo samo višje cene. Bodite resni! Pa naj zaključim s staro šalo iz otroških let, ko se je smelo šaliti na račun Sovjetske zveze. Po težkem dnevu se delavec vrne domov in ženi prepove konzerve za večerjo. Na ženino začudenje pove, da je med vožnjo v službo, med odmorom za malico in med prebiranjem časopisa povsod naletel na Lenina. Skratka, Lenin, Lenin, Lenin ... Zato si ne upa odpreti konzerve, saj lahko iz nje prileze sam Lenin. Šalo sem priredil za naš časopis, lahko pa si jo sami prikojite in spremenite državo, konzervo v neko dejavnost in nenazadnje Lenina v drugo osebnost. No, sam ne bom več listal KP MOK, saj težko najdeš stran brez slike župana. Saj res, bližajo se volitve! Spoštovani sodržavljani in sodržavljanke, soobčanke in soobčani, kje je razum in kje je spomin?

DAN PODJED

SMO NA
DOPUSTU
ŠE LAHKO
ODKLOPLJENI?

Z nostalgijo se spominjam dopustov, ki smo jih v osemdesetih letih preživljali na Korčuli. Tja smo potovali z vlakom ali ladjo, enkrat celo z letalom, nikoli pa z avtomobilom, saj oče ni imel vozniškega izpita, mama pa ni želela sesti za volan, med drugim zato, ker jo je skrbelo, ali bi znala zapeljati s trajekta, ne da bi s »katrco« zgrmela v morje. Da ne bi tovorili preveč prtljage, sta starša obleke in plažne pripomočke poslala po pošti, v kartonasti škatli, prevezani z vrvo. Običajno nas je pričakala na začetku dopusta, včasih pa šele proti koncu. Pred odhodom sta jo znova napolnila in odposlala domov. Na plaži sem bil v zgodnjih najstniških letih, kolikor se spomnim, bolj malo. Namesto tega sem dneve preživljal v senci in požiral knjige v količinah, zaradi katerih bi me danes morda poslali na odvajanje. Na srečo je bilo takrat branje še povsem sprejemljiva počitniška dejavnost. Predvsem pa smo bili takrat komunikacijsko odklopljeni. Telefona v hiši, kjer smo bivali, ni bilo. Izjemoma smo kdaj poklicali pri sosedih ali s pošte, v nujnih primerih pa je prispel telegram. Korčula se mi je zato zdela daljna dežela, čeprav je od Ljubljane po zračni črti oddaljena le okoli 400 kilometrov. Letos smo teden dni preživeli na kanadskem otočju Haida Gwaii, ki je od Slovenije oddaljeno približno 8.500 kilometrov, torej približno 21-krat toliko kot Korčula. A zato nisem bil 21-krat bolj odklopljen. Ravno nasprotno: na otočju, ki je od drugih delov Kanade logistično tako odmaknjeno, da se domačini poredko podajo na celino, sem s telefonom pri roki ostajal povsem blizu dogajanju v Sloveniji – vročinskemu valu, političnim aferam in domačim razpravam o nogometnem prvenstvu. Ljubljanska sopara, mijiči in baloguni so bili tako ves čas z mano. Na vso moč sem se brzdal, da ne bi objavljaj na družbenih omrežjih, a sem vseeno tu in tam pokukal na Facebook in Instagram, da bi videl, kaj počnejo prijatelji in znanci. Bežen pogled na zaslon je bil dovolj, da me je odneslo v domače kraje. Po vrnitvi domov mi o dopustu skoraj ni bilo treba govoriti. Kolegi, s katerimi sem klepetal, so bistvo že videli v dveh popočitniških objavah, ki sem ju po omrežjih delil tudi zato, da mi ne bi bilo treba vedno znova pojasnjevati, kje smo bili in kaj smo počeli. A zaradi teh objav je zbledel čar sprotnega pripovedovanja o čarobnih gozdovih na oddaljenem otočju, beloglavih orlih, ki smo jih videli skoraj toliko kot nekoč golobov v Benetkah, in spreju zoper medvede, ki lomastijo po podrašti. Ko sem začel opisovati doživetja, so me sogovorniki včasih kar prekinili in mi povedali, da so o tem že brali. Nato smo se vrnili k domači politiki in lokalnim tračem. Zdaj se sprašujem, kako daleč je treba iti, da si med dopustom zares odklopljen. Lahko v času nenehne povezanosti sploh še doživiš tisti čarobni občutek, da si dejansko nedosegljiv, ne da bi te ob tem moril nadležni FOMO, torej strah, da nekaj zamujaš? Smo lahko odklopljeni kjerkoli na tem širnem svetu? Si sploh še upamo biti?

Ali sploh znamo počivati?

POČITEK NI ISTO KOT DOPUST

Poletje je čas dopustov. Končno si vzame-
mo čas zase, odložimo del obveznosti in
upamo, da si bomo nabrali novih moči. Pa
vendar veliko ljudi že po nekaj dneh ugoto-
vi, da se ne znajo zares sprostiti. Telo je na
dopustu, misli pa še vedno hitijo.
Razmišljamo o delu, preverjamo telefon,
načrtujemo opravke ali imamo občutek
krivde, če nekaj časa preprosto ne poč-
nemo ničesar. Kot da je tudi počitek pos-
tal naloga, ki jo moramo opraviti čim bolj
učinkovito.

KO SE USTAVIMO, SPREGOVORIJO OBČUTKI

V terapevtskem delu pogosto opazamo,
da ljudje veliko lažje ostajajo zaposleni kot
pa sami s seboj. Dokler hitimo, ni prostora
za utrujenost, žalost, osamljenost ali
strah. Ko se tempo umiri, pa lahko pridejo
na površje občutki, ki smo jih med letom
potiskali stran.
Zato ni nenavadno, da se prvi dnevi do-
pusta pri nekaterih začnejo z nemirom,
utrujenostjo, prepri ali celo boleznijo. Telo
in živčni sistem šele takrat začneta popu-
ščati po dolgotrajnem naporu.

Ob tem se lahko vprašamo, ali je za počitek
dovolj že sprememba kraja. Lahko odpo-
tujemo daleč, vendar svojih skrbi, notra-
njih pritiskov in nemira ne pustimo doma.
Resnični odklop se ne začne na letališču,
ob morju ali v hotelu. Začne se takrat, ko
si dovolimo umiriti notranji tempo, odložiti
potrebo po nenehni storilnosti in ponovno
prisluhni sebi.

POČIVATI SE UČIMO ŽE V OTROŠTVU

Naš odnos do počitka se pogosto oblikuje
že zelo zgodaj. Če smo odraščali ob sporo-
čilih, da moramo biti vedno pridni, koristni,
uspešni in zaposleni, bomo tudi kot odrasli
težko počivali brez občutka, da zapravlja-
mo čas.
Podobno kot lahko svojo vrednost pove-
zujemo z ocenami ali dosežki, jo lahko po-
vežemo tudi z nenehno aktivnostjo. Takrat
počitek postane nekaj, kar si moramo za-
služiti, ne pa nekaj, kar potrebujemo.
Otroci se največ naučijo iz našega zgleda.
Če vidijo odrasle, ki nikoli ne počivajo, so
ves čas dosegljivi in imajo ob počitku slabo
vest, bodo lahko tudi sami začeli verjeti, da
je vrednost človeka odvisna predvsem od
tega, koliko naredi.

DR. KATJA KOZLOVIČ

Zakonska in družinska terapevtka, izvajalka
igralne terapije ter kadrovska svetovalka
www.lanimaj.si • www.kei.si

DOVOLIMO SI PREPROSTO BITI

Počitek ni le odsotnost dela. Je prostor, v
katerem se telo umiri, misli upočasni in
ponovno začitimo sebe ter ljudi ob sebi. V
njem lahko opazimo, česa smo se naveli-
čali, kaj pogrešamo in kaj v resnici potre-
bujemo. Prav zato je lahko počitek tudi tih
prostor notranje iskrenosti, ne le premor
od obveznosti.
Morda največji izziv tega poletja ni vpra-
šanje, kam bomo odšli, ampak ali si bomo
dovolili za nekaj trenutkov odložiti skrbi,
pričakovanja in potrebo po dokazovanju.
Počitek ni znak lenobe in ni nagrada za
dobro opravljeno delo. Je osnovna človeš-
ka potreba. Včasih naredimo največ zase
in za svoje bližnje prav takrat, ko si dovoli-
mo preprosto biti.

Objavo članka omogoča METALIMPEX d.o.o.

METALIMPEX

OBALA
časopis in portal
za slovesko Istro **plus**

Imate dejavnost? Si želite novih strank, več kupcev vaših izdelkov ali več naročnikov vaših
storitev? Tukaj je pravi prostor za vas! Vaš oglas bo vsak mesec dosegel **27.200** gospodinjstev
v slovenski Istri! Pišite nam na **marketing@obalaplus.si** in predstavili vam bomo prednosti
oglaševanja v časopisu in na spletnem portalu **www.obalaplus.si**

Makro5

Z vami gradimo že več kot 30 let.

Ime ima težo

Življenje je naseljeno z imeni, tako je vse od za-
četka, ko je Adam dajal imena stvarim, vendar
se zanj ni našlo primerno bitje, ki bi ga začutil kot
del sebe in ga nagovoril osebno.
Ime je skrivnost, ki presega stvarnost in kaže na
vsebino ter odnos. Stvari imajo imena, tako so
jih poimenovali skozi stoletja in čase, tudi živali
nosijo imena, pri rastlinah pa je bolj v ospredju
njihova vrsta.

Imena ljudi so zaznamovana z odnosi in kultu-
ro. Navadno jih podarijo starši in predstavljajo
nekaj najboljšega, kar si želijo za otroka. Različni
so načini, kako izbirajo imena: po kakšni osebi
v družini ali okolju, po znanih osebah v medijih,
kulturi, družbenem življenju. Včasih sežejo tudi
po eksotiki. Kljub temu ostane ime nekaj res-
nega, neponovljivega, ker odgovarja človeku na
najbolj osebni način. Nanj se navadi, predsta-
vlja ga pred drugimi in čuti v njem svojo istovet-
nost. Ime je tudi ključ povezave, je frekvenca, ki
najbolj deluje in jo najraje slišimo. Seveda je raz-
lika, s kakšnim tonom je izrečeno ime: ko pokliče
mama ali druga ljubljena oseba ali ko pokliče
učitelj pred tablo, policist na cesti ali sodnik. Z
imenom ljubkujemo drage osebe, obstajajo pa
tudi popačeno izrečena imena, ki izražajo sar-

kazem, cinizem.

V starih kulturah je ime predstavljalo pos-
lanstvo človeka, njegov značaj, vlogo v družbi,
enkratnost. Adam je 'človek' ali 'iz zemlje', Eva
'mati vseh živih'. Abraham 'oče mnogih naro-
dov', Sara 'kneinja', Jakob 'tisti, ki drži za peto'.
Mojzes je 'iz vode potegnjen'. Primerno je, da
ljudi kličemo z imenom in jih priznavamo v tem,
kar so. Ob imenih drugih kultur in religioznih
okolij se počutimo manj domače, vendar jih
sprejemamo s spoštovanjem in se trudimo, da
bi jih udomačili. Imena so povezana tudi s spo-
mini. Včasih kažejo na kakšno krivico, drugič na
lepo izkušnjo. Dobro je, da postanemo družba
naklonjenih in prijetnih imen. Obstajajo različni
pristopi do imen in njihovih pomenov, do vpra-
šanja, ali imena zgolj označujejo predmete ali pa
nosijo tudi globlji pomen in vsebino. Stari Grki
so povezali dva vidika: imena izvirajo iz narave
stvari, kar predstavlja povezavo med zvokom
in pomenom, hkrati pa so stvar dogovora med
ljudmi. V delu Filozofija imena ruski religiozni pi-
satelj Sergej Bulgakov poudari, da ime ni zgolj
človeški dogovor za označevanje predmetov,
ampak ima tudi globlji duhovni zapis. Po njego-
vem mnenju je ime nekakšna energija, bivanj-

PRIMOŽ KREČIČ

nekdanji koprski
stolni
župnik

ska moč stvari, ki jo izraža.

Imena porajajo določene predstave, ljudje si
jih razlagajo po svoje. Ni nujno, da ime določi
človekov značaj, vedenje ali mišljenje, lahko pa
vpliva na samozavest in na to, kako ga drugi
sprejemajo. Ime je nekakšna 'predzgodba' člo-
veka, prva informacija o njem. Kratka in sodob-
na imena lahko delujejo dinamično, energično,
klasična pa bolj zanesljivo in umirjeno. Če je ime
redko, lahko poveča občutek posebnosti ali pa
povzroči nelagodje, odvisno od osebne izku-
šnje in podpore okolja. Ko starši izberejo ime
po prednikih ali ljubljene osebi, otrok odrašča z
globljim občutkom povezanosti s koreninami,
kar krepi samozavest in pomaga pri občutku
stabilnosti. Sicer pa otroku največ pomenijo
toplina, občutek varnosti in sprejetost, ime pa
je del tega in vse povezuje. Ime ima težo. Staro-
zavezni prerok pravi, da je vsak človek vreden
in poznan po imenu: »Tvoje ime sem zapisal na
svojo dlan.«

storitve
mariposa
za brezpilotno letenje

Za storitve Mariposa se lahko obrnete na

STANOVANJSKE
STORITVE IN OBJEKTI

POMORSKE STORITVE

EKOLOŠKE STORITVE

VAŠ POGLED POPELJEMO
TJA, KAMOR SAMI NE
BI MOGLI VARNO PRITI.

Tel.: +386 (0)5 9037340

E-pošta: mariposaservice@vondeconsulting.si

Naslov: Ankaranska cesta 5A, 6000 Koper

Brezobrestni kredit Eko sklada olajšuje energetska prenova večstanovanjskih stavb

Eko sklad je objavil nov javni poziv, ki prinaša pomembno novost za etažne lastnike starejših večstanovanjskih stavb. Ti lahko prvič pridobijo brezobrestni kredit, ki se odplačuje iz rezervnega sklada, hkrati pa tudi nepovratno finančno spodbudo za izvedbo energetske prenove. Namen ukrepa je pospešiti prenove stavb, zmanjšati porabo energije ter izboljšati kakovost bivanja. Največja prednost razpisa je, da etažnim lastnikom za financiranje prenove ni treba najemati klasičnega bančnega kredita. Kredit z ničodstotno obrestno mero se namreč odplačuje neposredno iz rezervnega sklada, kar pomeni manjše finančno breme in lažjo odločitev za izvedbo zahtevnejših prenov. Poleg tega del investicije krije nepovratna subvencija Eko sklada, zato se skupni stroški lastnikov dodatno

zmanjšajo. Sredstva so namenjena celovitim energetskim prenovam, kot so toplotna izolacija fasade in strehe, zamenjava stavbnega pohištva, prenova ogrevalnih sistemov ter drugi ukrepi, ki prispevajo k manjši porabi energije. Takšne prenove ne prinašajo le nižjih stroškov ogrevanja in hlajenja, temveč tudi višjo vrednost nepremičnin, večje bivalno udobje ter manjši vpliv na okolje. Pri prijavi je treba upoštevati nekaj pomembnih pogojev. Dela se ne smejo začeti pred oddajo vloge, saj razpis velja le za nove naložbe. Eden ključnih pogojev je tudi soglasje vseh etažnih lastnikov, kar bo za številne večstanovanjske stavbe predstavljalo največji izziv pri prijavi. Z novim razpisom želi Eko sklad pospešiti prenavo starejšega stanovanjskega fonda in lastnikom omogočiti dostopnejše financiranje investicij, ki bodo dolgoročno prinesle nižje stroške bivanja ter večjo energetsko učinkovitost stavb.

BRANKO LONČAR

€

Obala
nepremičnine

Obala nepremičnine d.o.o.

Obala 16, 6320 Portorož

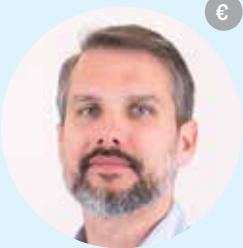
Tel : 05 674 10 30

Mob: 041 35 22 00

info@obala-nepremicnine.si

www.obala-nepremicnine.si

JURE HALIK

€

FURS ponovno uvaja davčne počitnice – kaj to pomeni?

Finančna uprava Republike Slovenije (FURS) po nekaj letih ponovno uvaja tako imenovane davčne počitnice. Te bodo trajale tri tedne, od 27. julija do vključno 14. avgusta 2026. V tem času FURS davčnih zavezancev, njihovih računovodij in davčnih svetovalcev praviloma ne bo pozival k predložitvi dokumentacije ali dodatnih pojasnil v odmernih in nadzornih postopkih. Namen ukrepa je omogočiti nekoliko mirnejše poletno obdobje in priložnost za zasluženi počitek. Ob tem na FURS poudarjajo, da ne gre za zmanjšanje davčnih obveznosti ali spremembo zakonodaje, temveč za organizacijsko razbremenitev v času poletnih dopustov. **Ključni postopki bodo potekali nemoteno** Čeprav bodo pozivi k predložitvi dokumentacije začasno omejeni, bo delo Finančne uprave potekalo naprej. Nemoteno se bodo izvajali postopki odmere davka na promet nepremičnin, davka na motorna vozila ter davka na dediščine in darila. Prav tako bodo brez sprememb potekali carinski postopki in odločanje o vlogah za odlog ali obročno plačilo davčnih obveznosti.

FURS bo tudi med davčnimi počitnicami prednostno obravnaval zahteve za vračilo davka na dodano vrednost in trošarin ter druge nujne zadeve, pri katerih bi odlašanje lahko povzročilo škodo strankam ali vplivalo na zastaranje postopkov. Na področju davčnega nadzora bo sodelovanje z davčnimi zavezanci potekalo predvsem v primerih, ko so termini že dogovorjeni ali usklajeni po telefonu oziroma elektronski pošti. Če se zavezanec v času davčnih počitnic na poziv ne bo odzval, bo komunikacija praviloma stekla po njihovem zaključku. **Davčne počitnice niso davčni moratorij** Na Finančni upravi opozarjajo, da davčne počitnice ne pomenijo zamrznitve davčnih obveznosti. Vsi zakonsko določeni roki ostajajo nespremenjeni, zato morajo zavezanci tudi v času trajanja ukrepa pravočasno oddati davčne obračune in napovedi, poravnati davke in prispevke ter spoštovati roke za vložitev pritožb. Prav tako davčne počitnice ne vplivajo na tek zamudnih obresti. Če davčna obveznost ne bo poravnana pravočasno, bodo zamudne obresti tekle enako kot sicer. Podjetnikom svetujemo, naj pred odhodom na dopust skupaj z računovodskim servisom preverijo vse julijske in avgustovske obveznosti. Posebno pozornost velja nameniti obračunom DDV z evidencami KIR in KPR, oddaji obrazcev

REK ter obračunom prispevkov za socialno varnost na obrazcih OPSVZ oziroma OPSVL. Priporočljivo je tudi, da podjetja vso potrebno dokumentacijo računovodskim servisom posredujejo pravočasno, še pred začetkom dopusta, saj bodo tako lahko vse zakonske obveznosti izpolnjene brez nepotrebnega hitenja.

RAČUNOVODSKI SERVIS

fidata
finance

FIDATA d.o.o.

Ankaranska c. 7b, 6000 Koper

Tel: +386 59 052 423

info@fidata.si

http://www.fidata.si

Klavdij Godnič: Golf je šport za vse generacije in način življenja

GOLF ZDRUŽUJE GIBANJE, NARAVO, DRUŽENJE IN NENEHNO OSEBNO IZPOPOLNJEVANJE. V SLOVENIJI NJEGOVA PRILJUBLJENOST RASTE, MED NAJBOLJ DEJAVNIMI KLUBI PA JE TUDI GOLF KLUB LIPICA, KI GA OD LETA 2025 VODI KLAVDIJ GODNIČ. KLUB DANES POVEZUJE VEČ KOT 400 ČLANOV VSEH GENERACIJ IN VELIKO POZORNOSTI NAMENJA RAZVOJU MLADIH IGRALCEV TER PROMOCIJI GOLFA NA PRIMORSKEM.

Od leta 2025 vodite Golf klub Lipica. Kakšna je vaša vizija razvoja kluba?

Golf klub Lipica je eden najstarejših golf klubov v Sloveniji in ima bogato tradicijo. Naša naloga je, da to tradicijo ohranjamo, hkrati pa klub razvijamo v smeri sodobnega, odprtega in aktivnega športnega društva. Želimo, da je klub prostor druženja, športa in prijateljev. Veliko vlagamo v organizacijo turnirjev, sodelovanje z drugimi klubi v Sloveniji ter predvsem v delo z mladimi. Golf je šport, ki ga lahko igraš vse življenje, zato želimo ustvariti okolje, kjer se dobro počutijo tako začetniki kot izkušeni igralci.

Golf klub Lipica danes združuje več kot 400 članov. Kaj to pomeni za klub?

To je predvsem priznanje dobremu delu številnih generacij članov in vodstev kluba. Veseli nas, da se članstvo povečuje in da se v klub vključujejo cele družine. Pri nas igrajo otroci, starši in stari starši. Prav ta medgeneracijska povezanost ustvarja posebno vzdušje, zaradi katerega se člani radi vračajo na igrišče. **Zakaj je Lipica posebno golf igrišče?** Lipica ponuja nekaj, česar ni mogoče ustvariti umetno – edinstveno naravno okolje. Igranje golfa med kraško pokrajino in lipicanci je posebno doživetje. Igrišče je zasnoval priznani arhitekt Donald Harradine, zaradi blagega sredozemskega podnebja pa lahko golf pri nas igramo skoraj vse leto. To je velika prednost tako za domače kot za tuje igralce.

Veliko poudarjate delo z mladimi. Zakaj?

Ker mladi predstavljajo prihodnost slovenskega golfa. V Golf klubu Lipica izvajamo celoletno šolo golfa za otroke in mladostnike, kjer poleg športnega znanja razvijajo tudi spoštovanje, samostojnost, potrpežljivost in športni duh. Golf je eden redkih športov, kjer skupaj igrajo otroci, starši in stari starši, zato ima tudi pomembno družbeno vrednost. Posebej smo ponosni na Ano Belac, ki je svojo športno pot začela prav v Lipici. Danes uspešno nastopa na največjih mednarodnih tekmovanjih in je častna članica Golf kluba Lipica. Njena zgodba je navdih številnim mladim golfistom.

Kako pomembno je sodelovanje z lokalnim okoljem?

Zelo pomembno. Želimo biti dejaven del lokalne skupnosti. Sodelujemo s šolami, občinami, športnimi društvi in turističnimi organizacijami. Organiziramo dneve odprtih vrat, predstavitve golfa in različne športne dogodke. Naš cilj je, da čim več ljudi spozna golf in ugotovi, kako prijeten šport je. **Kaj pripravljate za letošnjo sezono?** Koledar je zelo bogat. Organiziramo številne klubske turnirje, medklubska srečanja, klubske ligo in tradicionalni golf izlet. Letos gremo v Italijo, in sicer na igrišče Paradi-

so del Garda. Poleg tekmovanj veliko pozornosti namenjamo druženju članov, saj je prav dobra klubska atmosfera ena naših največjih prednosti.

Kaj bi sporočili nekemu, ki o golfu šele razmišlja?

Naj ga preizkusi. Za začetek ni potrebno veliko. Na Golf igrišču Lipica organiziramo tečaje skozi vse leto, začetniki pa dobijo vso potrebno opremo. Golf je šport, pri katerem vsak napreduje v svojem tempu in predvsem uživa v naravi. Ko enkrat odigraš nekaj lukenj, hitro ugotoviš, zakaj toliko ljudi temu športu ostane zvestih vse življenje. **Kakšno sporočilo želite poslati ob zaključku?** Želim si, da bi Golf klub Lipica ljudje prepoznali kot odprt in prijazen klub, kjer je vsak dobrodošel. Golf je šport za vse generacije, ki povezuje ljudi, spodbuja gibanje in omogoča kakovostno preživljanje prostega časa v čudovitem okolju Krasa. Verjamem, da bo vedno več ljudi odkrilo, kako lep šport je golf, in da bo Lipica tudi v prihodnje ostala ena najpomembnejših golfskih destinacij v Sloveniji.

Plinski terminal, podaljšanje drugega pomola in sprememba DPN

Ankaranski občinski svet je v začetku junija soglasno sprejel sklep o odločnem nasprotovanju vzpostavitvi tankerskih privezov in plinskega terminala v Luki Koper. K enaki opredelitvi so pozvali tudi občine Koper, Izolo in Piran, saj menijo, da bi gradnja novih terminalov imela hude in trajne posledice za ljudi in njihovo premoženje.

Povod za sklepe ankaranskih občinskih svetnikov je bilo razkritje tamkajšnjega župana Gregorja Strmčnika, ki je na novinarski konferenci predstavil pridobljeno projektno nalogo z načrti za gradnjo novega priveznega mesta za tankerje zahodno od zaključka drugega pomola Luke Koper. Po njegovih navedbah naj bi snovalci na podlagi državnega prostorskega načrta drugi pomol podaljšali za 830 metrov v morje – v zračni liniji to pomeni približno razdaljo med Adrio Ankaran in koprsko Žusterno – ter tako pridobili pri-

vezno mesto za dva do 300 metrov dolga tankerja in opremo za pretovor utekočinjenega naftnega plina ter tekočih kemikalij.

»Morja, kot ga imamo danes v Republiki Sloveniji, ne moremo žrtvovati za kapital-ske interese in je redka naravna dobrina. Postaviti tankerski terminal s plinskim je pa ubijati ljudi. Če bomo tu imeli tankerske priveze in plinski terminal, bo najbolj trpel

turizem v Piranu, potem Izoli. V Ankaranu je potem popolno-ma brez zveze karkoli razvija-ti,« je na novinarski konferenci med drugim dejal Strmčnik. Proti plinskim terminalom v za-livu so se sicer že v preteklosti izrekli mnogi, tudi Mestna obči-na Koper. Kot sporočajo iz An-karana, pa gre tokrat za veliko podaljšanje drugega pomola in vzpostavitev priveznih mest za dva tankerja, do česar se po njihovih navedbah doslej še nihče ni opredeljeval.

V KOPRU ZAHTEVALI POJASNILA

Sledilo je sporočilo koprskega mestnega sveta, da skrivanje

Kaj predvideva DPN za Luko Koper?

16. člen državnega prostorskega načrta (DPN) za Luko Koper podrobno ureja razvoj terminala za tekoče tovore. V njem so predvidene prostorske rešitve za skladiščenje in pretovor tekočih goriv, kemikalij ter drugih tekočih tovorov, vključno z možnostjo širitve drugega pomola. Terminal je razdeljen na tri območja: prvo območje je ob obali drugega pomola, drugo pod Srminom, tretje pa na pomolu kot njegovem podaljšku.

Na teh območjih DPN predvideva gradnjo skladišč, upravnih objektov, rezervoarjev, črpališč, polnilnic, parkirišč, manipulativnih površin, objektov za obdelavo kaluznih in odpadnih voda ter druge infrastrukture, potrebne za delovanje terminala.

Na prvem območju je predvideno skladiščenje plinskega olja, letalskega goriva, biodizla, bencina, parafinskega olja, ortoksilena, fosforne kisline in rastlinskih olj. Obstoječa kamionska polnilnica naj bi se razširila z dodatnim polnilnim otokom.

Na območju pod Srminom so predvidena skladišča za biogoriva, fosilna goriva in kemikalije ter nova kamionska in železniška polnilnica, črpališče za požarno vodo in objekt za obdelavo odpadnih voda.

dokumentacije in neobveščanje o name-ravanih posegih na območju pristanišča rušita medsebojno zaupanje, zato so od vodstva Luke Koper zahtevali pojasnila.

Predsednica uprave Luke Koper Nevenka Kržan in delavski direktor Vojko Rotar sta strateške načrte pristanišča predstavila na julijski seji. Kržanova je ob tem odločno zanikala, da bi v Luki Koper načrtovali gradnjo plinskega terminala, v Ankaranu predstavljeno dokumentacijo pa označila za nepotrjene in nepodpisane skice.

V Luki Koper sicer preučujejo različne možnosti morebitnega podaljšanja drugega pomola, saj bo treba v prihodnosti sanirati že obstoječi tankerski privez. Na kakšen način bo sanacija izvedena, predsednica uprave za zdaj še ni znala pojasniti. Ob tem je Kržanova mestne svetnike povabila, naj si ogledajo pristanišče in njegovo delovanje. Kot je poudarila, Luka Koper deluje v skladu s svojo strategijo, koncesijsko pogodbo in državnim prostorskim načrtom.

Prav na slednjega so se nato oprli mestni svetniki in sprejeli sklep, ki županu in občinskim strokovnim službam nalaga pripravo uradne pobude za njegovo spremembo. Preden bo dokument poslan pristojnemu ministrstvu, ga bo moral župan znova predložiti mestnemu svetu v dokončno potrditev.

Kot je pojasnil koprski svetnik Alan Medveš (Levica), gre za enega prvih korakov v smeri zaščite tega prostora. »Ugotavljamo, da v DPN iz leta 2012 nekatere stvari niso ustrezno urejene – predvsem z vidika ravnanja do okolja, prebivalstva in tega, kar nam je narava dala v tem prostoru,« je razložil in dodal, da je sporna predvsem

širitev drugega pomola na način, ki ne bi pomenil le njegovega podaljšanja, temveč tudi širitev terminala za tekoča goriva.

Pred tem so v Kopru obravnavali še pobudo Jureta Colje (SDS), naj občina neposredno nasprotuje podaljšanju drugega pomola in gradnji novih tankerskih privezov. Mestni svet njegovega predloga ni podprl in se je namesto tega odločil za oblikovanje enotnega sklepa.

Načrte pristanišča naj bi julija obravnavali tudi izolski občinski svetniki, vendar so točko preložili na naslednjo sejo. Ob tem so pojasnili, da širitev pristanišča sicer izhaja iz že sprejetega državnega prostorskega načrta. Predstavniki občine so kljub temu izrazili zaskrbljenost zaradi načrtovanega poglobljanja morskega dna, saj to močno vpliva na ekosistem in prinaša stroge omejitve gibanja. Obravnavo te problematike bodo nadaljevali 17. septembra.

NOVI PRIVEZI OB DRUGEM POMOLU

Posebej pomemben je četrti odstavek 16. člena, ki določa ureditev privezov za terminal za tekoče tovore zahodno od drugega pomola. DPN predvideva pretakalno ploščad, odbojnice in privezna mesta, dostop do privezov prek mostne konstrukcije za vozila in vzdrževanje ter peš most do priveznih mest. Najpomembnejša določba pa je, da je privezno mesto za tankerje predvideno kot samostojna privezna ploščad na morju, ki omogoča hkraten obojestranski privez dveh tankerjev. Pristajalni pomol je načrtovan kot dvojna pretakalna ploščad.

Na področju tekočih tovorov v Luki Koper trenutno poleg naftnih derivatov, kot so dizel, biodizel in letalsko gorivo, ki predstavljajo večji delež tovora v tej blagovni skupini, pretovarjajo tudi različne alkohole in kemikalije. Kar zadeva utekočinjeni plin – naftni ali zemeljski –, so v Luki Koper pojasnili, da tega energenta v koprskem pristanišču ne pretovarjajo. »Kar zadeva pogoje za pretovor, tega ne določa pristanišče, ampak jih opredeljujejo različna nacionalna zakonodaja in predpisi Evropske unije,« so nam pojasnili.

EVA
BRANC

SKLADIŠČNE ZMOGLJIVOSTI

DPN določa, da lahko skupna prostornina rezervoarjev na terminalu doseže 203.000 kubičnih metrov, posamezni rezervoarji pa so lahko visoki do 24 metrov in imajo največji premer 25 metrov. Predvidena je tudi gradnja novih cevovodov od privezov na podaljšku drugega pomola do skladišč ter možnost njihove poznejše prilagoditve glede na tehnološke in logistične potrebe.

DPN NE DOLOČA VRSTE TOVORA

V 16. členu so naštetе vrste tekočih tovorov, ki jih je mogoče skladiščiti, med njimi fosilna goriva, biogoriva, kemikalije in različni naftni derivati. Bese-dilo uredbe izrecno ne ome-nja terminala za utekočinjeni zemeljski plin (LNG). Načrt pa predvideva infrastrukturo za pretovor tekočih tovorov ter novo tankersko privezno mesto na podaljšku drugega pomola, zato je prav razlaga teh določb v zadnjem času sprožila razprave o prihodnjem razvoju pristanišča.

Koper ne more postati Hamburg.

To je vendar jasno.

Ankaran v sporu s kokošjo, ki mu nosi zlata jajca.

Vodstvo občine Ankaran je po državnih in pred lokalnimi volitvami poglobilo spopad z Luko Koper. Morda to niti ne bi bilo nič tako posebnega, saj je lokalna skupnost poklicana, da skrbi za okolje in prostor, v katerem živi in deluje. In če Luka res ogroža naravo in okolje, potem je sprožen preplah na mestu. V vsakem primeru pa bi pričakovali najmanj, da bo pri tem operirala z vsaj kvalificiranimi (veljavnimi) podatki.

Občina Ankaran je po proračunskem znesku na prebivalca najbogatejša slovenska občina. Letošnji občinski proračun načrtuje približno 13 milijonov evrov prihodkov in skoraj 16 milijonov evrov odhodkov – za 3440 prebivalcev. Glavni vir prihodkov sta NUSZ in koncesijska dajatev iz Luke Koper. Če občina ne bi zasedala dobre polovice površine pristanišča, je ne bi nikoli ustanovili. Ankaranski župan Gregor Strmčnik, ki v javnosti zatrjuje, da ne bo več kandidiral za župana, je v začetku junija na tiskovni konferenci javnost opozoril, da naj bi Luka Koper načrtovala postavitve terminala za utekočinjeni naftni (zemeljski) plin in da naj bi za kar 830 metrov želela podaljšati drugi (energetski) pomol, na katerem je že zdaj pet privezov za tekoče tovore. Ankaranski občinski svet je sprejel sklep, da nasprotuje postavitvi tankerskih privezov, da Luka to načrtuje brez posvetovanja z lokalno skupnostjo in da je ankaranski svet proti temu delu državnega prostorskega načrta, ter pozval tudi preostale tri občine, naj se mu pridružijo pri obrambi okolja in narave.

Gregor Strmčnik je nastopil celo na izolškem občinskem svetu, in to kot razlagalec problema, ki ga predstavlja Luka Koper za lokalno skupnost. Koprski svetniki pa so zadolžili župana Aleša Bržana in občinsko upravo, naj pripravita zahtevo za ustrezno dopolnitev državnega prostorskega načrta. Občina Piran tega problema (še) ni uvrstila na dnevni red.

Gregor Strmčnik, župan občine Ankaran

LUKA KOPER JE NERODNA (IN NEMOČNA) V SOOČENJU S POLITIKO

S stališča varovanja narave se zdi ta ankaranska »vojna« s pristaniščem legitimna. Toda ob takšnih stališčih moramo nujno upoštevati tudi navedbe uprave Luke Koper. Odločno je najprej nasprotovala informaciji, da bi kdor koli v državi razmišljal o postavitvi plinskega terminala na območju Luke Koper ali v njeni bližini. Drugič – občina Ankaran in njeno vodstvo se pri tem sprožnem viharju sklicujeta na neverodostojen dokument, ki je resda nastal leta 2023 (še v času prejšnjega predsednika uprave), vendar ni bil nikoli uradno potrjen. Gre za eno od ponujenih različic, za delovno gradivo, kakršno pripravljavci pogosto pripravijo v fazi razmišljanja in odločanja o nadaljnjem razvoju. Zato je to dokument zaupne narave, ki nikakor ne bi smel priti v

nepooblaščen roke (niti v roke kakega župana, čeprav Gregor Strmčnik meni drugače). V Luki še raziskujejo, kako se je dokument že pred osmimi meseci znašel v pisarni ankaranskega župana. Ta ni iskal dodatnih informacij niti ni prosil luške uprave, naj mu pojasni, kaj je s tem dokumentom in koliko pozornosti je vreden.

Luka Koper res razmišlja tudi o posodobitvi terminala za tekoče tovore. To je predvideno tudi v 14 let starem državnem prostorskem načrtu. S tekočimi tovari pristanišče posluje že od leta 1968, oskrba z njimi pa je sestavni del državne kritične infrastrukture. V neposredni bližini so skladišča državnih rezerv, v katerih je približno 480.000 kubičnih metrov naftnih derivatov, zanje pa skrbi Petrol. Zato je pretovor nafte strateškega državnega pomena za Slovenijo. V Luki Koper so lani pretovorili nekaj čez štiri milijone ton tekočih tovorov, kar je sicer več od letnih potreb države, vendar komaj ena desetina količin, ki jih pretovorijo v samo tri kilometre (zračne linije) oddaljenem naftnem terminalu tržaškega pristanišča. Bližino izredno velikega (največjega v Jadranu) naftnega terminala omenjamo zato, ker sta urejenost in skrb za okolje v koprskem pristanišču na bistveno višji ravni ter povsem neprimerljivi z razmerami in vplivi, ki so jih Ankarančani in Koprčani deležni od sosednjega italijanskega pristanišča.

BORIS
ŠULIGOJ

Prej ali slej bodo v Luki prisiljeni posodobiti tehnologijo pretovora in zagotoviti večjo varnost tudi na terminalu za tekoče tovore. Tedaj bosta lokalni skupnosti sodelovali v predpisanih postopkih pridobivanja dovoljenj in dobili priložnost soodločanja o tem, ali gre za strateške in za državo nujne količine nafte ali za nepotrebno pretiravanje kapitala. Po neuradnih podatkih gre pri pravih idejnih rešitvah za precej drugačne tehnične podatke od tistih, ki jih zdaj objavljajo v Ankaranu.

LUKA KOPER JE PRILJUBLJENA POLITIČNA HRANA IN NEMALOKRAT NJENA ŽRTEV

Odločitev svetnikov treh občin o tem, da je treba budno spremljati dogajanje v Luki Koper, je povsem na mestu. Kaj hitro bi lahko kapital prepričal še tako skrbne gospodarje, da bi z razvojem pretiravali. Ne bi bilo prvič. Tudi lastnikom Luke Koper (torej državi) bi moralo biti jasno, da na koncu koncev vendarle ne more zares postati Hamburg. Tito je decembra leta 1967 mislil metaforično, kajpada. V urejeni državi seveda pričakujemo tudi, da za varovanje morja in okolja ne skrbijo samo lokalne skupnosti, ampak predvsem poklicani državni strokovnjaki in institucije. Njim bi morali bolj zaupati kot politikom, ko merijo kakovost vode, vplive prašnih delcev, hrupa, svetlobe in drugih bremen za okolje.

Ne moremo pa niti mimo tretje plati medalje. Vročna debata o tri leta starem dokumentu se je začela praktično z nastopom četrte Janševe vlade in štiri mesece pred lokalnimi volitvami. Nekdo je ta dokument lansiral v orbito v »pravem« trenutku. Afero o plinskem terminalu je v Kopru najbolj podkuril koprski županski kandidat stranke SDS, in to z domnevno pošastjo (plinskim terminalom), ki je ni. Očitno bo ta razprava hvaležna tema za predvolilna soočenja. In

Nevenka Kržan, predsednica uprave Luke Koper

kot naročena za pričakovane posege v politični prevzem nadzora nad pristaniščem. Niti tega ne moremo spregledati, da se ankaranska občina že leta, praktično od ustanovitve, zadnji dve leti pa še posebej, na mnogih poljih močno zapleta v spore z Luko Koper. Deloma zaradi obnove Železniške ceste (ki povezuje Ankaran in Koper), delno zaradi poplav ankaranske Bonifike, zaradi postopnega zasedanja državnih površin, ki so bile z DPN že zdavnaj namenjene pristanišču, zaradi morebitnih načrtov s tretjim pomolom ... In nazadnje še zato, ker je občina Koper

sprožila upravni spor glede natančne določitve meje med Kopro in Ankaranom na območju pristanišča. »Mejo smo dolžni natančno določiti,« pravijo v Kopru, ker ustavno sodišče (ki je samo enkrat na povsem neprimeren način, ne z zakonom, ustanovilo le dve slovenski občini) natančne medobčinske meje ni določilo. Med Ankaranom in pristaniščem se kar vrstijo burni prepiri, tožbe, afere, tiskovne konference in podobno. Le na denar, ki pridno teče iz Luke Koper v ankaranski proračun, za zdaj v Ankaranu nimajo pripomb: ni okužen in ne smrdi. Nasprotno – še več bi ga imeli.

KAKO SE JE ZBIRANJE NOGOMETNIH SLIČIC SPREMENILO OD LETA 1994 DO 2026

Ste napolnili album?

Svetovno prvenstvo v nogometu, ki so ga gostile Združene države Amerike, Kanada in Mehika, je bilo drugačno. Države gostiteljice, zlasti to velja za ZDA, so pripravile megalomanski projekt, kakršnemu še ni bilo para. Mednarodna nogometna zveza FIFA je z novotarijami krepko zarezala v pravila športa, v katerem je doslej veljala velika previdnost, ko je šlo za uveljavljanje sprememb. Vse to je na koncu privedlo do odmika nogometa od množic; povprečna cena vstopnice za finale je bila 10.000 dolarjev. Zdi se, da so v tem sfriziranem nogometnem svetu, ki nam ga ponujajo predstavniki tistega 1 %, ki ne glede na vse tegobe našega časa vztrajno bogati, Paninijeve sličice nogometašev še zadnji stik z nogometno tradicijo. Pa so res?

Letošnji mundial je bil prvenstvo presežkov: največ gostiteljic, največ udeleženk in največ tekem. Največ gledalcev, največ golov in največ prihodkov. Največ spornih odločitev tako na kot zunaj zelenic. Največ odmorov za hidracijo na največjih pokritih in klimatiziranih stadionih. Največ glasbenih nastopov, največ zvezdnikov na tribunah, največ sporočil na velikih zaslonih. Največji oglašilni odtis, največ domov poslanih sodnikov, največ maltretiranih nogometnih reprezentanc. SP 2026 se je v vsej svoji luči pokazal kot tipičen ameriški proizvod. Američanom lahko priznamo, da se spoznajo na šov,

MATEJ
SUKIČ

na biznis in ... no, še na šovbiznis. O nogometu, ki mu pravijo soccer, pa ne vedo kaj prida veliko. Kako naj bi, če so ameriško nogometno ligo MLS ustanovili šele kot del kandidature ZDA za nogometno svetovno prvenstvo leta 1994? Njena predhodnica NASL je obstajala od leta 1968 do 1984. V vmesnem obdobju v Združenih državah preprosto niso imeli primerljive profesionalne nogometne lige. Sedem let pred ustanovitvijo lige NASL, leta 1961, pa so štirje bratje na drugem koncu sveta – v italijanski Modeni – ustanovili založniško hišo, specializirano za izdajo samolepljivih sličic nogometašev Panini.

PODJETJE, VREDNO VEČ KOT TRUMPOVO PREMOŽENJE PRED POLITIKO

Giuseppe, Benito, Umberto in Franco Panini so iz svojega hobija – nogometa – ustvarili mednarodno uveljavljeno podjetje. Začeli so skromno, kljub vsem uspehom ostali trdno z nogami na tleh in se uspešno prilagajali tržnim spremembam in zahtevam potrošnikov. Njihove sličice nogometašev in albume svetovnih prvenstev ter drugih nogometnih tekmovanj poznajo povsod po svetu. Najbolj znane so sličice za svetovna prvenstva, ki nepretrgoma izhajajo od leta 1970, ko so prvič izšle ob mundialu v Mehiki.

Petinšestdeset let po ustanovitvi podjetje Panini zaposluje več kot 1000 delavk in delavcev, njegova vrednost pa po nekaterih ocenah znaša pet milijard dolarjev. Za primerjavo: to je

veliko več, kot je bilo ocenjeno celotno premoženje Donalda Trumpa, preden je prvič postal predsednik ZDA. Je približno toliko, kot naj bi Trump imel, ko je drugič postal predsednik. Zdaj naj bi imel še kakšno milijardo več, a naj nas ne zavede: letna plača predsednika ZDA je 400.000 dolarjev.

OD ZDA DO ZDA

Leta 1994, ko se je Trump najverjetneje na kakšnem otoku podil za mladimi dekleti, so ZDA prvič gostile svetovno prvenstvo v nogometu. Moja generacija je tekme prvič spremljala ob »čudnih« (beri: nočnih in jutranjih) urah. Na travnatih zelenicah so se rahlo poznale črte, ki so označevale igrišče za ameriški nogomet. Delovalo je, kot da je ta šport tujek v državi gostiteljici. In čeprav je prvenstvo potekalo nekje zelo daleč, smo ga prek Paninijevih sličic držali v rokah tudi otroci na drugi strani Atlantika.

Tako je bilo vedno – tudi letos. Z eno razliko: letošnji album je bilo zelo zahtevno napolniti, zahteval pa je tudi nezanemarljiv finančni vložek. Na svetovnem prvenstvu v ZDA leta 1994 je sodelovalo 24 reprezentanc, letos jih je tekmovalo 48. Panini je šel še nekoliko dlje: če je album USA 94 imel 444 različnih sličic, jih je letošnja izdaja vsebovala kar 980.

To v praksi pomeni, da ne potrebuješ le 2,2-krat več sličic za napolnitev albuma, ampak moraš odpreti precej več paketov, ker proti koncu skoraj vsak paket, ki ga na novo odpreš, vsebuje sličice, ki jih že imaš. Matematika nam pove: če si brez menjave leta 1994 potreboval približno 2.900 sličic, da si napolnil album, si jih tokrat potreboval okoli 7.300. To je približno 2,5-krat več odprtih sličic, čeprav je album le 2,2-krat večji.

Z večjim številom sličic je prišlo do eksplozije dvojnikov – sličic, ki jih že imaš –, zato je postala menjava sličic toliko pomembnejša. A na koncu je tudi menjava neučinkovita, saj je pri albumu s skoraj tisoč sličicami običajno skoraj nemogoče dokončati zbirko samo z menjavo v krogu prijateljev. Zato

imajo prednost tisti, ki sličice menjujejo v sosednjih državah ali prek spleta.

A ne glede na uspešnost menjave je veliko večino sličic treba kupiti. Leta 1994 je bilo tako za dokončanje albuma potrebnih približno 80 evrov v današnji kupni moči (okoli 7.500 slovenskih tolarjev). Za dokončanje letošnjega albuma pa je zaradi zgoraj naštetih razlogov potrebnih okoli 350 evrov. Brez menjave sličic se ta vsota lahko povzpne na 1.000 evrov.

Z drugimi besedami: če smo leta 1994 za dokončanje albuma odšteli približno 12 % mesečne plače, potrebujemo za dokončanje letošnjega albuma od 18 do 25 % mesečne plače, če sličic ne menjujemo, pa vse tja do 60 % mesečne plače.

ZABAVA DA, NALOŽBA NE

Čeprav imajo Paninijevi albumi za številne zbiratelje veliko nostalgичno vrednost, praviloma niso posebej donosna naložba. Večina je bila natisnjena v milijonskih nakladah, zato tudi popolni in dobro ohranjeni primerki skozi leta ne pridobijo dramatično na ceni.

Med najbolj iskanimi so prvi nogometni albumi iz šestdesetih let ter izdaje s svetovnih prvenstev v Mehiki 1970, Italiji 1990 in ZDA 1994. Rekord med Paninijevimi albumi še vedno drži popoln album svetovnega prvenstva v Mehiki leta 1970, ki je bil na dražbi prodan za približno 10.000 britanskih funtov. Med posameznimi sličicami največ dosegajo zelo zgodnje izdaje iz šestdesetih let, redke promocijske in testne sličice ter primerki z napakami pri tisku, medtem ko običajne sličice, tudi največjih nogometnih zvezdnikov, zaradi velike naklade praviloma nimajo visoke tržne vrednosti. Povsem druga zgodba so športne kartice, pri katerih ceno ustvarjajo redkost, serijske številke, avtogrami in vgrajeni koščki dresov, zato lahko posamezni primerki dosegajo tudi milijonske zneske. Podoben razcvet so pred nekaj leti doživele tudi digitalne zbirateljske kartice in NFT-ji športnikov. Platformi NBA Top Shot in Sorare sta v času največje evforije beležili prodaje posameznih kartic za več deset ali celo več sto tisoč evrov, vendar se je trg po letu 2022 močno ohladil.

Ohladile se bodo tudi glave in bolj trezen razmislek o letošnjem svetovnem prvenstvu bo razkril vse posledice tega eksperimenta, s katerim sta Donald in Gianni svetu želela pokazati, kdo ima največjega. Njunih sličic v albumu ni. In tudi če bi bile, glede na žvižge, ki sta jih bila deležna na tekmah, dvomim, da bi jih kdo želel zalpiti v svoj album.

Foto: UI

LARA SORGO IZ LUCIJE

RAZISKOVALKA MED JEZIKI, KULTURAMI IN LJUDMI

Ljudje smo si bližje kot si pogosto predstavljamo

SO LJUDJE, KI ŽE ZELO ZGODAJ VEDO, KAM JIH BO VODILO ŽIVLJENJE. DRUGI SVOJO POT ODKRIVAJO POČASI, SKOZI VPRAŠANJA, DVOME, NAKLJUČJA IN RADOVEDNOST. LARA SORGO JE KOT DEKLICA SANJALA, DA BO ARHEOLOGINJA. NAVDUŠEVALE SO JO EGIPČANSKE PIRAMIDE, ZGODBE O DAVNIH CIVILIZACIJAH IN PUSTOLOVŠČINE INDIANE JONESA. ZDELO SE JI JE ČAROBNO, DA LAHKO IZ ZGOLJ DROBNIH SLEDI ODKRIJEŠ POZABLJENI SVET. DANES NE RAZISKUJE STARODAVNIH MEST, AMPAK NEKAJ, KAR JE PRAV TAKO DRAGOCENO IN POGOSTO SKRITO OČEM – JEZIKE, IDENTITETE, MANJŠINE IN ODNOSI MED LJUDMI. PRAVZAPRAV JE VES ČAS RAZISKOVALA ISTO. ČLOVEKA. RAZISKOVALKA NA INŠTITUTU ZA NARODNOSTNA VPRAŠANJA V LJUBLJANI IN DOCENTKA NA FAKULTETI ZA HUMANISTIČNE ŠTUDIJE UNIVERZE NA PRIMORSKEM SVOJE DELO POSVEČA ITALIJANSKI NARODNI SKUPNOSTI, DVOJEZIČNOSTI IN VLOGI JEZIKA V PROSTORU. TODA KO GOVORI O SVOJEM DELU, REDKO ZAČNE Z AKADEMSKIMI NAZIVI. RAJE GOVORI O LJUDEH. O POGOVORIH. O KRAJIH. O RADOVEDNOSTI, KI JE NIKOLI NI ZAPUSTILA. IN KO ODLOŽI RAZISKOVALNE ČLANKE, NAJRAJE POSEŽE PO DOBRI KNJIGI, OBIŠČE RAZSTAVO, POGLEDA FILM ALI SKUHA VEČERJO ZA PRIJATELJE.

LARINA MESTA

Rojena je v Kopru, a težko izbere eno samo mesto, ki bi ga imenovala svojega. Njena zgodba je razpeta med Koper, Izolo, Portorož, Lucijo in Piran. Vsak kraj jo je zaznamoval po svoje. V Izoli je živela njena nona Emilia, tu je preživljala dolge poletne počitnice, se na ulici igrala z otroki in nestrpno čakala Ribiški praznik. Portorož jo spominja na druge nonote in brezskrbne počitniške dni. V Luciji je našla dom, Piran pa je odkrivala skozi dejavnosti Skupnosti Italijanov Giuseppe Tartini. Temu osebnemu zemljevidu se je v zadnjih letih pridružila še Ljubljana, kjer jo je delo pripeljalo do novih ljudi in novih zgodb: »V meni so prisotna vsa mesta našega območja. Vsako je pustilo drugačen spomin in občutek. S seboj ne nosim le enega, pač pa celotni prostor slovenske Obale – vonj morja, kamnite ulice, beneško arhitekturo ter prostor, kjer se že od nekdaj prepletajo različni jeziki, kulture in identitete. Tudi ko sem drugje, ta mesta ostajajo z menoj.« Morda prav življenje ob morju, v Istri, človeka nauči, da svet ni sestavljen iz jasnih

meja. Tukaj se jeziki srečujejo že stoletja. Prepletajo se tako naravno, da jih domačini pogosto sploh ne opazimo več.

RADOVEDNOST KOT NAČIN ŽIVLJENJA

Njena študijska pot ni bila ravna črta. Po italijanski osnovni šoli in gimnaziji je v Padovi študirala arheologijo. Do diplome ji je manjkalo le še malo, a je življenje odprlo nova vrata. Nekaj let je razmišljala, iskala svojo pot. Ko se je vpisala na italijanistiko na Fakulteti za humanistične študije v Kopru, je začutila, da je končno našla prostor, kjer sta se srečala srce in razum. Po diplomu je sledil magistrski študij, nato doktorat. Na tej poti je imela ob sebi dragoceno mentorico, prof. dr. Nives Zudič Antonič, ki je v njej prepoznala raziskovalni potencial in ji ves čas stala ob strani. Včasih je dovolj, da nekdo verjame vate in ti pomaga odkriti, česa si sposoben. Danes Lara raziskuje položaj italijanskega jezika, dvojezičnost, jezikovno krajino in medkulturnost, predava študentom ter sodeluje v mednarodnih raziskovalnih mrežah. Med njimi ji je posebej pri srcu evropski projekt PLURILINGMEDIA, ki povezuje raziskovalce manjšinskih in regionalnih jezikov. Ob tem se vedno znova potrjuje njeno prepričanje, da je največje bogastvo raziskovanja prav srečevanje ljudi: »Najprej sem odkrila radovednost, šele kasneje raziskovanje kot poklic. Raziskovanje ni samo zbiranje podatkov. Je način razmišljanja. Nenehno spraševanje, povezovanje, dvom in želja, da stvari razumeš globlje. Ko sem to začutila tudi pri sebi, sem vedela – to sem jaz.«

NEKJE VMES

V Istri se marsičesa naučiš mimogrede. Tudi to, da identitete niso zaprte v predale. Biti pripadnica italijanske narodne skupnosti zanjo nikoli ni bila oznaka, ampak način življenja: »Kot otrok o tem sploh ne razmišljaš. To je preprosto tvoj svet. Šele z leti razumeš, da biti pripadnik manjšine pogosto pomeni biti nekje vmes. Si del širše družbe, hkrati pa pripadaš skupnosti s svojim jezikom, zgodovino in posebnostmi. Včasih moraš svojo identiteto dodatno pojasnjevati ali jo celo zagovarjati. Ni vedno preprosto, je pa nekaj, kar te močno obli-

NATAŠA BENČIČ
RADIO
KOPER

Sodelavci INV na strokovni ekskurziji v Piranu

kuje. Daje ti občutek, da pripadaš več kot enemu svetu. Prav v tem je njena posebna moč.» Njen prvi jezik ni bila ne italijanščina ne slovenščina. Najprej je spregovorila istrobeneško narečje, italijanščino je osvojila v vrtcu in šoli, slovenščino pa med igro z vrstniki na ulici. Danes med jeziki prehaja skoraj neopazno. Odvisno od prostora, sogovornika in občutka. Najpogosteje pa izbira opravi srce: »Ko sem jezna ali razburjena, pride italijanščina sama od sebe. To je jezik mojih čustev.« Veliko raziskuje tudi položaj italijanščine v našem prostoru. Opaža, da je italijanščina danes manj navzoča v vsakdanjem življenju mladih kot nekoč in da učenci niso več dovolj motivirani za njeno učenje, saj je ne doživljajo več kot jezika svojega vsakdana: »Danes italijanščina za mnoge otroke ni več samoumevna, ampak predvsem šolski predmet.« Zato verjame, da dvojezičnost ni odgovornost samo šole ali manjšine, ampak celotne skupnosti. Je bogastvo prostora, v katerem živimo vsi: »Če želimo, da italijanščina ostane jezik okolja, ne sme živeti samo v učilnici, ampak mora ponovno postati del vsakdanjega življenja mladih. Pri tem je ključno razvijanje zavedanja o

vrednosti dvojezičnosti. To ni pomembno le za otroke, ampak tudi za starše, učitelje in širšo skupnost. Dvojezičnost moramo razumeti kot skupno vrednoto.« Lara veliko potuje. Zaradi raziskovalnega dela po Evropi spoznava različne skupnosti, jezike in kulture. Pravi, da najboljše ideje pogosto ne nastanejo v predavalnici, ampak ob kavi ali večerji, ko se uradni pogovori spremenijo v pristna srečanja. Lani jo je očarala Sicilija, letos pa se odpravlja na del romarske poti Camino de

Santiago od Leóna do Santiaga. Ne zaradi športnega izziva ali prehojenih kilometrov, ampak zaradi poti same. Kajti tudi potovanja, tako kot raziskovanje, človeka ne pripeljejo le v nove kraje. Če so prava, ga vedno pripeljejo nekoliko bližje ljudem. In tudi bližje samemu sebi. Po vseh teh letih raziskovanj, predavanj, potovanj in srečevanj Lara Sorgo ostaja radovedna opazovalka ljudi. In bolj kot spoznava jezike, kulture ter različne evropske skupnosti, bolj je prepričana, da je največje bogastvo prav v tem, da drug drugega poslušamo. Verjame v preprosto misel, ki jo potrjujejo njene izkušnje doma in po svetu: Ljudje smo si veliko bližje kot si pogosto predstavljamo.

Sodelavci COST akcije PLURILINGMEDIA na obisku v Kopru

Veslaški klub Piran odpira vrata mladim - avgustovski tečaj brezplačen

Veslaški klub Piran tudi letos odpira vrata mladim ljubiteljem športa in morja. Po uspešni prijavi na razpis za sofinanciranje poletnih športnih programov bo avgustovski termin **Poletne šole veslanja** za osnovnošolce iz občine Piran letos **popolnoma brezplačen**.

Poletna šola veslanja bo potekala od **17. do 27. avgusta**, od ponedeljka do četrтка med 8. in 12. uro. Namenjena je otrokom, starim od 10 do 14 let, ki bi radi spoznali veslanje, pa tudi tistim, ki želijo svoje znanje obnoviti. Edini pogoj za udeležbo je znanje plavanja. Program je zasnovan tako, da otroci skozi igro in druženje spoznajo osnove veslanja ter varnega gibanja na vodi. Pod vodstvom izkušenih vadiateljev in pedagogov bodo veslali v klasičnih veslaških in coastal čolnih, preizkusili pa se bodo tudi v kajaku, kanuju in na SUP-u. Poleg športnih aktivnosti bodo obiskali Sečoveljske soline, kjer bodo spoznali delo solinarjev ter bogat rastlinski in živalski svet tega edinstvenega naravnega okolja.

Poletna šola ni namenjena le učenju športne veščine, temveč tudi razvijanju odgovornosti, sodelovanja, samozavesti in sklepanju novih prijateljstev.

Prijave za avgustovski termin zbirajo **do 13. avgusta 2026** na elektronskem naslovu info@vkpiran.si, prijavnica in podroben opis programa pa sta dostopna na spletni strani kluba.

V Veslaškem klubu Piran verjamejo, da lahko prav poletna šola marsikaterega otroka navduši za šport in aktiven življenjski slog.

Otroci, ki radi uživajo na morju, imajo radi gibanje in si želijo nepozabnih počitniških dopoldnevov, so pristrčno vabljeni, da se pridružijo veslaški družini.

POLETNA ŠOLA VESLANJA

za osnovnošolske otroke iz občine Piran

med 10 in 14 letom starosti

1. termin: 29.06. do 09.07.2026

2. termin: 17.08. do 27.08.2026

(od ponedeljka do četrтка med 8h in 12h)

AKTIVNOSTI: Z izkušenimi vadiitelji in pedagogi bomo veslali v veslaških čolnih, kanujih, coastal čolnih, spoznali delo solinarjev ter živalstvo in rastlinstvo v Sečoveljskih solinah, se zabavali in preko veslanja sklepali nova prijateljstva.

PRISPEVEK: 50 EUR na termin/otroka

PRIJAVE zbiramo do 26.6.2026, mesta so omejena.

PRIJAVNICA in PROGRAM: www.vk-piran.si / infovkpiran.si

INFO:

+386 41 883 611

+386 31 325 854

Na dopust brez skrbi: zakaj evropska kartica ni dovolj?

POČITNICE SO ČAS ZA SPROSTITEV, NOVA DOŽIVETJA IN BREZSKRBNÓ RAZISKOVANJE SVETA. A TUDI NA SKRBNÓ NAČRTOVANEM POTOVANJU SE LAHKO PRIPETI BOLEZEN ALI NEZGODA, KI POLEG NEVŠEČNOSTI PRINESE TUDI VISOKE STROŠKE ZDRAVSTVENE OSKRBE. MNOGI SE OB TEM ZANAŠAJO NA EVROPSKO KARTICO ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA, Vendar ta pogosto ne zagotavlja zaščite, kot jo popotniki pričakujejo.

Evropska kartica zdravstvenega zavarovanja je koristna, saj omogoča dostop do nujne zdravstvene oskrbe v javni zdravstveni mreži držav Evropske unije in nekaterih drugih evropskih držav. Kljub temu njeno kritje ni celovito. Ne krije storitev pri zasebnih izvajalcih, turističnih ambulant, organizacije pomoči ali prevoza v domovino. Prav tako ne zagotavlja asistenčne pomoči pri organizaciji zdravstvene oskrbe, zato mora posameznik v primeru bolezni ali poškodbe pogosto sam poiskati ustreznega zdravnika, zdravstveno ustanovo in urediti vse potrebne postopke.

Dobro pa je vedeti tudi, da evropska zdravstvena kartica krije zdravstvene storitve le do višine, kot bi te storitve stale v Sloveniji. Ker so stroški zdravljenja v tujini pogosto višji, mora razliko v ceni pogosto poravnati posameznik sam.

ZAVAROVANJE TUJINA NUDI ASISTENCO 24/7

Prav zato je pred odhodom v tujino smiselno razmisliti o dodatni zaščiti. Zavarovanje **TUJINA** zavarovalnice Generali je namenjeno posameznikom in družinam, ki želijo na poti poskrbeti za večjo finančno varnost ter pomoč v nepredvidenih situacijah.

Glavna prednost zavarovanja ni zgolj kritje stroškov zdravljenja, temveč tudi organizirana pomoč, ko jo najbolj potrebujete. **Zavarovancem je na voljo**

Asistenčni center 24 ur na dan, vse dni v letu, in to v slovenskem jeziku. V primeru bolezni ali poškodbe pomaga poiskati ustreznega zdravnika ali zdravstveno ustanovo, organizira zdravstveno oskrbo ter pomaga pri urejanju postopkov in stroškov zdravljenja.

Glede na izbrani paket zavarovanje **TUJINA** krije stroške nujnega zdravljenja zaradi bolezni ali nezgode v tujini, vključno z ambulantnimi pregledi, zdravlili, zdravniškimi pripomočki, bolnišničnim zdravljenjem in prevozom do najbližje zdravstvene ustanove. Zavarovanje lahko vključuje tudi prevoz zavarovanca v domovino, nujne zobozdravstvene storitve ter druge oblike pomoči, povezane z zdravstvenim zapletom na poti, vse do višine dogovorjene zavarovalne vsote.

KO GRE KAJ NAROBÉ, VAS ČAKA POMOČ

Ko se znajdemo v neznanem okolju, pogosto ne vemo, kam se obrniti, kako komunicirati z zdravstvenim osebjem ali kako urediti potrebne formalnosti. Takrat strokovna podpora v maternem jeziku pomeni pomembno razliko in lahko bistveno olajša reševanje neprijetne situacije.

Ne glede na to, ali se odpravljate na krajši oddih ob morju, aktivne počitnice v gorah ali daljše potovanje na drug konec sveta, vam lahko ustrezno zavarovanje prihrani veliko skrbi in nepričakovanih stroškov. Zavarovanje **TUJINA** lahko sklenete hitro in enostavno tudi prek spleta, pri čemer vam v zavarovalnici Generali za celoletno zavarovanje nudijo tudi **10-odstotni popust**. Če se za zavarovanje odločite tik pred odhodom, začne veljati že naslednjo uro, pod pogojem, da ste ob sklenitvi še v Sloveniji.

Ste pripravljeni na odhod? Poleg prtljage in potnih dokumentov poskrbite tudi za ustrezno zavarovalno zaščito. Tako boste lahko brezskrbno uživali v vseh doživetjih, ki vas čakajo na poti.

Ko se divji prašiči približajo človeku: ključ do sobivanja je razumevanje, ne strah

Opažanja divjih prašičev v bližini naselij v slovenski Istri pogosto vzbujajo zaskrbljenost, vendar razlog ni nujno v večji številčnosti živali. Kot pojasnjuje starešina Louske družine Strunjan Matjaž Smrkolj, se človek z vse več posegi v naravni prostor približuje njihovem življenjskemu okolju, zato so srečanja z divjadjo pogostejša. Ključ do varnega sobivanja niso strah in predsodki, temveč razumevanje vedenja živali, previdnost in spoštovanje narave.

V zadnjih mesecih prebivalci slovenske Istre vse pogostejše poročajo o opažanjih divjih prašičev v bližini naselij. Na družbenih omrežjih se širijo fotografije in opozorila, marsikdo pa ima zato občutek, da je teh živali vse več. Toda Matjaž Smrkolj pravi, da to ni res.

»Lovci LD Strunjan ne opažamo drastičnega povečanja populacije divjih prašičev. Ljudje vse bolj posegamo v njihov naravni habitat. Vsako leto je več vrtov, njiv, oljčnikov in sadovnjakov. Dostop do hrane in visoke temperature povzročajo, da se divje živali zadržujejo tam, kjer sta voda in obilica hrane.«

ZAVAJAJOČE FOTOGRAFIJE LAHKO USTVARIJO NAPAČEN VTIS

Sogovornik opozarja, da lahko nepreverjene objave na družbenih omrežjih in v medijih hitro ustvarijo napačen občutek nevarnosti.

»Ljudje in tudi mediji povzročajo paniko in kar naenkrat so divji prašiči največja nevarnost na Obali,« je pojasnil. Kot primer navaja fotografijo divjega prašiča ob zabojnikih za odpadke, ki se je po spletu širila z navedbo, da je bila posneta v Luciji. Kasnejše preverjanje izvora je pokazalo, da fotografija ni nastala v Sloveniji, temveč v tujini in je po spletu krožila že dve leti prej.

NAPADI NA LJUDI SO IZJEMNO REDKI

Čeprav lahko srečanje z divjim prašičem vzbuja strah, v Lovski družini Strunjan doslej niso zabeležili primera, da bi ta žival napadla in poškodovala človeka. Največ previdnosti svetujejo ob srečanju s svinjo, ki ima mladiče. »Če ljudje opazijo svinjo z mladiči, naj ji ne pristopajo. Svinja se bo sama umaknila. To velja za vso divjad. Počakajte, da se žival odmakne, ali pa se sami umaknite.« Ob tem Smrkolj dodaja zanimivo primerjavo: »Enako bi ravnali, če bi videli velikega psa brez lastnika.«

LOV NI HOBI, AMPAK ODGOVORNO PROSTOVOLJNO DELO

Lovske družine po besedah Smrkolja za zdaj uspešno uravnavajo številčnost divjih prašičev, pri čemer se odstrel iz leta v leto povečuje. Delo lovcev pa je zahtevno, saj so te živali aktivne predvsem ponoči, za učinkovito upravljanje populacije pa je potrebna ustrezna oprema. Smrkolj meni, da bi k še uspešnejšemu nadzoru pripomogla tudi ureditev več privabljalnih krmišč zunaj naselij. Ob tem poudarja, da je lovstvo veliko več kot zgolj odstrel divjadi – gre predvsem za odgovorno in prostovoljno skrb za naravno ravnoesje.

»Kljub vsem obveznostim, ki jih nalaga življenje, vsak lovec opravi vsako leto od 20 do 100 biotehničnih in biomeliorativnih delov-

nih ur v lovišču. Da upleniš divjega prašiča, je treba preživeti veliko noči in ur na preži.«

DIVJI PRAŠIČI LAHKO V ENI NOČI PREHODIJO TUDI 30 KILOMETROV

Te živali hrano večinoma iščejo ponoči. Takrat lahko prehodijo tudi več deset kilometrov, zato pogostejše prihaja do srečanj z ljudmi in prometnih nesreč. Lovci voznikom svetujejo previdno vožnjo in dosledno spoštovanje omejitev hitrosti, zlasti na območjih, kjer se divjad pogosto zadržuje.

KAJ STORITI OB TRKU Z DIVJADJO?

Če voznik povozi divjo žival ali opazi povoženo divjad, mora dogodek prijaviti na številko 112 ali 113. Center za obveščanje nato obvesti pristojno lovsko družino. Če je žival poginila, hkrati pokliče tudi higiensko službo, ki poskrbi za odvoz. Če je žival še živa, jo lovec humano usmrti, nato pa sledi odstranitev.

Smrkolj ob koncu opozori, da delo lovcev ni omejeno le na odstrel divjadi. Pogosto jih ob-

ŽIVA PAPEŽ

čani pokličejo tudi zaradi ujetih srn v zaščitnih mrežah ali ograjah. »To srnjad vedno rešimo in jo izpustimo nazaj v naravo. Na žalost pa naletimo tudi na poškodovano divjad, ki jo moramo usmrtiti,« še doda.

Divji prašiči so del narave, ki nas obdaja. Ker se človek s širjenjem naselij in dejavnosti vse bolj približuje njihovem prostoru, je ključno, da se naučimo sobivati z njimi in razumeti njihovo vedenje.

Pravilno ravnanje z odpadki se začne doma

Že z majhnimi navadami lahko pravilno odložimo večino odpadkov.

Pravilno ločene odpadke nato oddamo v individualne zabojnike ali tiste na ekoloških otokih.

Marjetica Koper

05 66 33 700 | info@marjeticakoper.si

Zate. Z vami. Za nas.
Per te. Con voi. Per noi.

ELVIR BEČIĆ BEČO OD VATERPOLA DO BALAŠEVIĆA

Bazen je zamenjal za oder

Elvir Bečić Bečo je dolga leta soustvarjal slovenski vaterpolo kot igralec, trener in mentor, danes pa svojo ustvarjalno energijo usmerja v glasbo. Šport mu je dal disciplino, vztrajnost in neprecenljive življenjske lekcije, ki jih zdaj prenaša na oder med melodije, poezijo in zgodbe. Razkril je, kako je od vaterpola prišel do glasbe, zakaj mu veliko pomeni ustvarjanje pesmi ter kako skozi projekt DuoDole ohranja glasbeno zapuščino Đorđa Balaševića.

»Vaterpolo je bil moja prva velika ljubezen. V vodo sem skočil kot 8-letni fant, iz nje pa sem skozi leta izplaval kot človek, ki je zaradi športa spoznal življenje z vseh njegovih strani. Spoznal sem, kaj pomeni zmagati, pa tudi, kako je, ko izgubiš. Spoznal sem, kako pomembno je, da verjameš vase, še posebej takrat, ko drugi morda ne verjamejo vate,« pove Bečo in doda, da mu vaterpolo ni dal samo športnih izkušenj, temveč tudi prijateljstva za vse življenje, disciplino, vztrajnost in občutek pripadnosti. Naučil ga je, da v ekipi ne moreš misliti samo nase: včasih moraš plavati za soigralca, ga dvigniti, ko mu ne gre, in verjeti vanj, ko sam vase ne verjame več. »In mislim, da je to ena največjih lekcij, ki sem jih odnesel iz športa, da človek v življenju nikoli ne pride zares daleč sam,« pravi in doda, da je na svoji športni poti doživel in dosegel marsikaj kot igralec, trener in človek, ki je svoje znanje in energijo vlagal v razvoj vaterpola. Ko danes pogleda nazaj, mu največ pomenijo ljudje in zgodbe, ki so ostale. Če je komu pomagal, da je postal boljši igralec, če je komu dal priložnost, da je verjel vase, ali če je v mlademu človeku pustil kakšno življenjsko lekcijo, potem je to za Beča največja zmaga.

NI KONCA DO KONCA

»Šport me je naučil tudi tega, da poraz ni konec. Včasih je samo začetek nove poti. In mogoče je prav zato prišel trenutek, ko sem odložil športno opremo in se podal v glasbo. Marsikdo je morda mislil, da sem s tem obrnil novo stran, jaz pa imam občutek, da sem samo nadaljeval isto zgodbo na drugačen način. Kajti vaterpolo in glasba imata veliko skupnega. Pri obeh potrebuješ ekipo. Pri obeh moraš zaupati ljudem okoli sebe. Pri obeh pridejo trenutki, ko je težko, ko zmanjka energije in ko se vprašaš, ali ima vse skupaj smisel. Ampak potem pride tisti trenutek, ko se vse sestavi: v športu zmaga, v glasbi pa pesem, ki se dotakne človeka. Danes plavam v nekoliko drugačnih vodah. Namesto žoge imam mikrofona, namesto bazena oder, namesto taktike pa melodijo in besede. A vse tisto, kar sem se naučil v športu, nosim s seboj. Še vedno verjamem v ekipo, v delo, v vztrajnost in predvsem v ljudi. Če me je vaterpolo česa zares naučil, je to, da v življenju ne smeš nikoli nehati plavati. Včasih moraš spremeniti smer, včasih začeti znova, včasih pa samo verjeti, da boš prišel do obale. In jaz danes svojo novo obalo iščem v glasbi, poeziji in pesmih, ki jih želim deliti z ljudmi,« pravi Bečo in doda, da v Sloveniji ni lahko živeti od vaterpola. Po njegovih besedah se da, če si pripravljen na veliko dela, odrekanja in prilagajanja. Kajti to ni šport, ki bi ti sam po sebi zagotavljal brezskrbno življenje, zato moraš biti poleg igralca pogosto še trener, mentor, organizator ali pa svoje znanje prenašati naprej na različne načine. Vendar če imaš šport res rad in če si pripravljen garati, potem se tudi v Sloveniji najde pot, da od njega živiš.

GLASBA NJEGOVEGA ŽIVLJENJA

»Glasba se mi ni zgodila, temveč je prišla iz notranje potrebe po izražanju. Spremljala me je že dolgo, najprej kot poslušalca, potem pa vedno bolj kot nekaj, kar sem želel tudi sam ustvarjati. V njej sem našel svobodo, mir in prostor, kjer lahko poveš stvari, ki jih včasih z besedami težko izraziš. V meni je rasla skupaj z življenjskimi izkušnjami – z vsem, kar sem doživel v športu in zunaj njega. Prav zato mi je tako blizu, ker ni samo hobi, ampak način, kako čutim in kako se izražam. Vaterpolo mi je dal temelje, glasba pa mi daje nov prostor, da vse to, kar sem skozi leta zgradil, delim z ljudmi na drugačen način,« pravi ta postavni glasbenik, ki si je nabral že kar nekaj odrske kilometrine, a je trema še vedno prisotna. »Kajti če je ni, potem se verjetno sprašuješ, zakaj sploh stojiš na odru. Meni je trema pravzaprav všeč, ker pomeni, da mi je mar. Pred nastopom imam še vedno tisti občutek v trebuhu, ampak sem se ga skozi leta naučil sprejeti. Poleg samega nastopa je še ogromno stvari, ki jih ljudje ne vidijo: snemanja, produkcija, videospoti, promocija, družbena omrežja, organizacija koncertov, dogovarjanja, neprespane noči ... To je prava mašinerija in hitro ugotoviš, da je petje na odru samo še ena tekma in le del celotne zgodbe. Ampak mene to ne prestraši! Za vsakim rezultatom stoji ogromno dela, ki ga gledalec ne vidi. Pri pesmi ljudje slišijo

PO OČETOVIH STOPINJAH

»Moj oče je bil glasbenik in pravzaprav imam občutek, da sem danes na neki način nadaljeval nekaj, kar je bilo že od nekdaj zapisano v meni. Ko sem napisal pesem Sviraj mi, stari sviraču, posvečeno njemu, je bilo to zame nekaj zelo osebnega. Takrat sem začutil, da glasba ni samo oder in nastopanje. Glasba je tudi spomin, družina, ljubezen in zgodba, ki jo nosiš v sebi.«

tri minute glasbe, za njimi pa so lahko meseci pisanja, snemanja, popravljanja, dvomov in ponovnih začetkov. Najlepši trenutek pa je, ko vse to za trenutek izgine. Ko stopiš na oder, zagledaš ljudi pred sabo in zaslišiš prve tone. Takrat ni več promocije, ni več mašinerije, ni več telefona in družbenih omrežij. Ostaneš samo ti, glasba in ljudje. In takrat se spomnim, zakaj sem sploh zamenjal bazen za oder. Zaradi tistega občutka, ko lahko z besedo, melodijo ali pesmijo prideš človeku do srca. Če mi to uspe, je bila vsa trema vredna,« pove glasbenik, ki svojo glasbeno pot gradi korak za korakom z učenjem, pisanjem, snemanjem in predvsem z veliko dela v studiu.

Ne želi ničesar prehitevati, ker ve, da se prava zgodba gradi počasi in iskreno. Pomembno mu je ostati zvest sebi in v glasbi povedati nekaj, kar res čuti. Sanja preproste sanje: želi si, da bi njegove pesmi našle pot do ljudi. »Ne sanjam o tem, da bi moral biti na vsakem plakatu in v vsaki oddaji. Bolj mi je pomembno, da nekega dne nekdo sliši mojo pesem in si reče: Točno to sem tudi jaz čutil. Če lahko s svojo glasbo in poezijo komu polepšam dan, mu priključim spomin ali pa mu dam moč v trenutku, ko jo potrebuje, potem sem dosegel veliko. Seveda si želim tudi velikih odrov, lepih koncertov in še veliko novih pesmi. Rad bi nadaljeval svojo glasbeno pot in ustvarjal glasbo, ki bo ostala. Tako kot so meni ostale pesmi, ki sem jih poslušal skozi življenje. Slišite me lahko na različnih koncertih in prireditvah, kjer nasto-

ANDREJA
COMINO

pam s svojim projektom Bečo & Company, pa tudi v projektu DuoDole, kjer ohranjamo glasbo in pesmi Đorđa Balaševića. Veliko mi pomeni tudi poezija, zato so moji nastopi pogosto preplet glasbe, besed in življenjskih zgodb. Najlepše pa je, ko se srečamo v živo, ker je glasba takrat najbolj iskrena. Kar se tiče družine, so reakcije različne – od ponosa do tistega klasičnega družinskega vprašanja: »A boš ti zdaj res postal pevec, svirač? (smeh)« Ampak mislim, da so se že navadili, da pri meni nikoli ne veš, kaj pride naslednje,« sklene.

SODELOVANJE Z NEISHO

»Do sodelovanja z Neisho je prišlo leta 2019, ko smo snemali pesem Malo više ljubavi. Takrat nam je naš producent Daizy predlagal, da bi vokalne aranžmaje posnela Neisha. In tako se je začela naša zgodba. Neisha je izvrstna glasbenica. Je zelo iskrena in direktna, kar pri glasbenem ustvarjanju zelo cenim. Točno ve, kaj je dobro, in tudi takoj opazi, kje bi se dalo še kaj izboljšati oziroma dodelati. Pri njej ni veliko ovinčarjenja, pove ti iskreno, kako stvari vidi, in prav zato je sodelovanje z njo tako prijetno in ustvarjalno. Poleg tega je Neisha tudi super oseba in človek, s katerim se zelo rad družim. Mislim, da je pri sodelovanju pomembno tudi to, da se ljudje med seboj dobro začutijo in da je med njimi dobra energija. Trenutno pripravlja novo pesem v duetu z naslovom Cifra ali glava, ki jo bova skupaj prvič v živo predstavila in premierno zapela na odru 5. septembra.«

Skupina Prizma zgodba o prijateljstvu, pogumu in glasbi, ki je preživela desetletja

Ko danes poslušamo pesmi Pogum, Senca, Tujca ali Dobrodošli, jih dojemamo kot del slovenske glasbene dediščine. Te skladbe so preživele čas, menjave generacij in glasbenih trendov. Za njimi pa stoji zgodba skupine Prizma, ki nikoli ni nastala po poslovnem načrtu ali zaradi želje po slavi. Nastala je iz prijateljstva, glasbene radovednosti in predvsem veselja do ustvarjanja.

Letos mineva 52 let, odkar so se v Divači zbrali nadebudni mladi glasbeniki in navdušeno igrali predvsem priredbe domačih in tujih uspešnic. Kmalu se je zasedbi pridružil Danilo Kocjančič, eden najpomembnejših slovenskih avtorjev zabavne glasbe, ki je močno zaznamoval ustvarjalno smer skupine. In ker so se številne pomembne stvari zgodile na Obali, je bila za zasedbo prelomnica leto 1976, ko je Televizija Koper – Capodistria glasbenike povabila k sodelovanju v otroški oddaji Pisani svet. Na besedila Svetlane Makarovič so ustvarili dve melodiji in prav takrat ugotovili, da jih vleče v avtorsko ustvarjanje. Kmalu zatem so za pomoč prosili Draga Misleja – Mefa, naj napiše nekaj besedil za širše občinstvo. Istega leta je izšel njihov prvi singel Če si

moja. Nihče ni mogel slutiti, da je to šele začetek zgodbe, ki bo trajala več kot pol stoletja.

POGUM ZA SLOVENSKO POPEVKO

Dve leti pozneje so prvič nastopili na Slovenski popevki s skladbo Pogum. Pesem je postala ena njihovih največjih uspešnic, leta 1979 pa je izšel tudi album z enakim naslovom. Na njem so bile skladbe, ki jih poslušalci še danes prepoznajo že po prvih taktih. Album Pogum je bil posnet v ljubljanskem Studiu Akademik in ostaja eden pomembnejših do-

kumentov slovenske pop-rock produkcije tistega časa.

Sledila so leta intenzivnega koncertiranja in festivalskih nastopov. Prizma je bila redna gostja Slovenske popevke, Melodij morja in sonca, Zagrebškega festivala, Opatijskega festivala in številnih drugih glasbenih srečanj doma ter v nekdanji Jugoslaviji.

NOSTALGIČNI SPOMINI

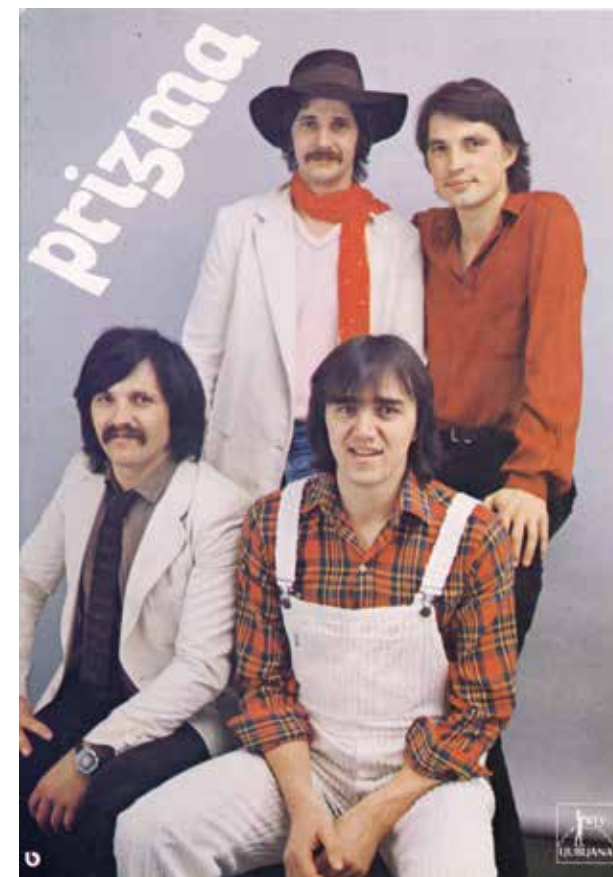
A če danes kdo misli, da je bilo festivalsko življenje predvsem stres in tekmovanje, se člani spominjajo drugače. Ladi Mljač pripoveduje: »Takrat je Slovenska popevka trajala skoraj ves teden. Najprej spoznavni večer, nato tonske vaje, televizijske generalke, pikniki, prvi festivalski večer in veliki finale. Glasbeniki so bili nastanjeni v hotelih, za vse je poskrbela RTV. Bilo je veliko druženja, smeha in nepozabnih zgodb. Podobno je bilo tudi med snemanjem plošč. Člani skupine smo več dni bivali v hotelih in snemali v najboljših studiih, kot so Akademik, Tivoli in Metro. Stroške je krila Kasetna produkcija RTV Ljubljana. Glasbeniki smo živeli glasbo skoraj štiriindvajset ur na dan. Res pa je, da so včasih festivalski večeri in obiski vinskega sejma pustili posledice,« v smehu pove Ladi, ki še danes ni pozabil snemanja pesmi Senca, ko je moral zaradi »utrujenosti« nekaterih kolegov sam posneti kar tri vokalne linije. Pesem je kljub temu postala ena najlepših v bogatem glasbenem katalogu skupine.

VEČ KOT LE BEND

Sogovornik pravi, da Prizma nikoli ni bila samo bend. Bila je družina. Velik del ustvarjalnega procesa se je odvijal v Lokvi na Krasu, kjer je Ladi živel s staro mamo. V nekdanjem kravjem hlevu so uredili prostor za vaje, kjer so preživeli neštete ure. Tam so nastajale ideje, melodije in prijateljstva za vse življenje.

Pomemben del zgodnjih let skupine je bil povezan tudi s Koprom. Tam so snemali v studiu Hendrix ter sodelovali s Televizijo Koper in Radiem Koper. Danilo je živel v Kopru, Franci v Piranu, Igor v Portorožu, a je pogosto prebival kar pri Ladiju na Krasu. Razdalje niso pomenile nič, kadar je bila v ospredju glasba.

Vsi člani so ob ustvarjanju hodili tudi v službo. Glasba je bila strast, ne poklic. Leta 1984 pa se je Danilo Kocjančič odločil za

ANDREJA
COMINO

NOVO ŽIVLJENJE SKUPINE

Leta 2024 je skupina praznovala 50 let od svojega prvega nastopa. Jubilej so obeležili s koncertom in izdajo dvojne vinilne plošče Dan mladosti, ki predstavlja poklon bogati zgodovini skupine. V zadnjih letih so se vrnili tudi na festival MMS, prejeli priznanja za svoj prispevek k slovenski glasbi ter dobili nov ustvarjalni zagon. Jeseni pripravljajo nov album z novimi skladbami.

Ko pogovor nanese na sodobno glasbo, člani Prizme opazajo, da se je način ustvarjanja popolnoma spremenil. Nekoč je moral bend stati skupaj v studiu in istočasno odigrati osnovo skladbe. Šele nato so sledili vokali, sola in dodatni učinki. Danes lahko nekdo v Kopru pošlje računalniško izdelano melodijo v Maribor ali celo na drug konec sveta, kjer jo bodo dopolnjevali drugi glasbeniki. »Kje je tu ansambel?« se sprašuje Ladi.

Hkrati pa se zaveda, da razvoja ni mogoče ustaviti. Tehnologija spreminja glasbo, umetna inteligenca pa jo bo verjetno spreminjala še bolj. Morda bo kmalu vsak lahko skladatelj, pevec ali kitarist. A nekaj bo ostalo nespremenjeno. Pesmi, ki nastanejo iz iskrenega prijateljstva, skupnih doživetij in ljubezni do glasbe, imajo posebno moč.

Prav zato Prizma tudi po petih desetletjih ostaja več kot skupina. Ostaja dokaz, da pravi pogum ni le naslov ene od njihovih največjih uspešnic, ampak način življenja.

Z barko po slovenski Istri

»Ni lepšega kot biti na morski gladini,« mi je nekoč dejal prijatelj, ki poleti najbolj ceni trenutke, ko se lahko z barko odpelje na odprto morje. Tudi v slovenski Istri in na našem koščku Jadrana je možnosti za morska doživetja veliko. Od panoramskih voženj ob obali in izletov do bližnjih mest in znamenitosti pa vse do zasebnih plovb z najetim plovilom – vsak lahko najde način, kako morje doživeti nekoliko drugače.

Čeprav je Koper zaradi svojega pristanišča povezan s svetom, je z bližnjimi pomorskimi destinacijami najbolj povezana Občina Piran: »Iz Portoroža in Pirana so na voljo raznoliki programi – od krajših panoramskih plovb do celodnevni izletov v romantične Benetke, kulturno raznolik Trst ter slikovito hrvaško Istro, kjer lahko obiskovalci doživijo barvit utrip mediteranskih mest in uživajo v lokalni kuhinji,« pojasnjujejo v Turističnem združenju Portorož. Med rednimi ladijskimi povezavami in izleti lahko obiskovalci izbirajo med sedmimi različnimi možnostmi: Subaquatic, Svetko, Škrapena, Zlatoperka, Resnik, Liberty Lines in Prince of Venice. Na izlet se lahko iz Pirana odpravite s pi-

ranskega pomola, iz Portoroža pa s Trga prekomorskih brigad. Ponudba je raznolika – od krajših panoramskih plovb po slovenski Istri do daljših izletov z različnimi doživetji. Med najbolj priljubljenimi je 90-minutna panoramska vožnja do Strunjana, za katero bo odrasla oseba odštela 20 evrov. Na voljo so tudi izleti z obiskom Sečoveljskih solin, ribji pikniki, kopanje v izbranih zalivih ter večerne plovbe ob sončnem zahodu s tradicionalno kuhinjo, pri katerih so cene nekoliko višje. Cene enournih pano-

ramskih voženj se začnejo pri 17 evrih, medtem ko je za sedemurni celodnevni ribji piknik s kopanjem treba odšteti 77 evrov.

Piran je z drugimi obalnimi občinami povezan tudi z redno pomorsko linijo. Ladja Zlatoperka vse do konca avgusta povezuje vse štiri slovenske obalne občine. Pluje vsak dan razen ob petkih in sobotah, ko ni na voljo. Pot se zjutraj začne v Izoli, od tam pa ladja nadaljuje proti Kopru, nato se prek Izole odpravi še v Piran. Ob nedeljah je v vozni red vključena tudi povezava z Ankaranom.

Letošnje cene so nekoliko višje kot lani. Za povratno vozovnico na relaciji Koper–Piran je treba odšteti 22 evrov: »Do zdaj smo linijo izvajali v okviru projekta, zato je bila povezava subvencionirana. Letos teh sredstev ni več, zato sem se odločil, da bom storitev poskušal nadaljevati v lastni režiji. Prav zato so cene letos nekoliko višje,« pojasnjuje Sandi Radolovič, lastnik barke.

IZ PIRANA Z LADJO V BENETKE, TRST IN HRVAŠKO ISTRO

S Kidričevega nabrežja v Piranu se lahko za 85 evrov odpravite na enodnevni izlet v Benetke. Plovba se začne ob 8. uri, povratek v Piran pa je predviden okoli 20. ure.

Piran je od letos povezan tudi s Trstom in sosednjo hrvaško Istro. Italijanski operater hitrih plovil Liberty Lines ponuja alternativo vožnji po poleti pogosto obremenjenih cestah. V poletnih mesecih ladja vsak dan pluje iz Trsta, se ustavi v Piranu, nato pa pot nadaljuje proti Poreču, Rovinju ali Malemu Lošinjju. Tudi Koper in Izola se lahko pohvalita z več ponudniki morskih izletov. Med zanimivejšimi možnostmi je izlet do tržaškega gradu Miramar, kjer lahko obiskovalci plovbo po morju združijo z ogledom ene najbolj prepoznavnih znamenitosti v okolici Trsta.

TRST Z BARKO POVEZAN Z ISTRO, KVARNERJEM IN SEVERNIM JADRANOM

Iz Trsta se lahko z ladjo odpravite na številne destinacije ob severnem Jadranu. Pomorske povezave vodijo do Pirana, Poreča in Rovinja, vse do Benetk, pa tudi do hrvaških krajev, kot so Pulj, Mali Lošinj in Zadar. Na voljo so tudi krajše linije do Gradeža, Lignana, Marana Lagunare in Milj ter bližnjih obalnih krajev, kot so Devin, Sesljan, Grljan in Barkovlje. Ena od rešitev za prometne zastoje, ki smo jim vsako leto priča v slovenski Istri, bi lahko bila prav večja uporaba pomorskih povezav. S tem se strinja tudi Radolovič. A brez podpore države oziroma občin bo takšna storitev za mnoge še vedno težko dostopna in se bo težko razvila v obsegu, ki bi omogočal njeno širšo uporabo.

MILICA
GOLIJANIN

NAJEM PLOVILA PONUJA ŠTEVILNE MOŽNOSTI ZA MORSKI IZLET

Če imate ustrezno dovoljenje za upravljanje motornega čolna, si lahko dan na morju oblikujete povsem po svojih željah. Najamete lahko motorni čoln ali gumenjak ter raziskujete skrite zalivčke, se ustavljate na različnih plažah ali se podate na pot med obalnimi mesti.

Tisti, ki si želijo podobnega doživetja, vendar nimajo ustreznega dovoljenja, lahko najamejo tudi skiperja, ki jih bo popeljal na izlet. Najem devetmetrske jadrnice stane 450 evrov za štiri ure, za celodnevni najem pa je treba odšteti 750 evrov.

V PORTOROŽU IN PIRANU DO MORJA BREZ OVIR

Novi napravi lajšata dostop v morje gibalno oviranim

Dostopnost postaja eno pomembnih meril kakovosti turističnih destinacij. Javno podjetje Okolje Piran je zato na Plaži Portorož in plaži Riviera v Piranu namestilo prvi dve napravi v Sloveniji, ki gibalno oviranim osebam omogočata varen in samostojen vstop v morje. Sredstva za njun nakup je zagotovila Občina Piran, sistem pa je namenjen tako uporabnikom invalidskih vozičkov kot tudi starejšim, osebam po poškodbah, ljudem z začasno omejeno mobilnostjo in vsem, ki pri vstopu v morje potrebujejo nekoliko več opore.

KAKO DELUJE SEATRAC?

Seatrac je naprava, zasnovana za samostojen in varen dostop do morja osebam z različnimi oblikami gibalnih ovir. Deluje na sončno energijo, uporabnik

pa se z motoriziranim sedenjem po vodilih zapelje z obale v morje in se po kopanju samostojno vrne na plažo. Posebnost sistema so premična vodila, ki jih je mogoče prilagajati višini morske gladine glede na plimo in oseko. S tem je zagotovljena varna in nemotena uporaba skozi celotno kopalno sezono.

PRVI ODZIVI UPORABNIKOV

V Piranu se je po "tračnicah" prvi v morje zapeljal obiskovalec iz Češke, ki je bil nad pridobitvijo navdušen. Podobne odzive beležijo tudi na Plaži Portorož, kjer je uporabnikom še naprej na voljo tudi poseben amfibijski voziček z napihljivimi kolesi. Rešitvi se dopolnjujeta, zato lahko kopalci izberejo način vstopa v morje, ki najbolj ustreza njihovim potrebam. V Okolju Piran bodo do konca poletja spremljali odzive uporabnikov in če se bo sistem dobro uveljavil ter bodo zagotovljena ustrezna finančna sredstva, bodo razmislili tudi o širitvi mreže.

NA ZEMLJEVIDU DOSTOPNIH PLAŽ

V prihodnjih dneh bo upravljalec plaž obe napravi vključil v uradno mrežo SEATRAC. Uporabniki bodo lahko na interaktivnem zemljevidu preverili njuno lokacijo, stanje delovanja ter druge informacije o dostopnosti posamezne plaže. Vsaka naprava je opremljena tudi z merilnikom temperature zraka, kar je uporabnikom lahko v dodatno pomoč pri načrtovanju obiska plaže. Za vsako lokacijo so trenutno na voljo štirje daljinski upravljalniki. V sodelovanju z invalidskimi organizacijami bodo preučili možnosti za vzpostavitev sistema izposoje oziroma dostopa do daljinskih upravljalnikov po zgledu evroklučja. Skupna vrednost nakupa in namestitve naprav Seatrac je znašala 74.700 evrov brez DDV.

Mini vodnik po poletnih razprodajah

Modni kosi, ki jih boste nosili še jeseni in prihodnje leto.

Poletne razprodaje niso le čas impulzivnih nakupov kopalk, sandalov in trendovskih kosov, ki bodo čez nekaj tednov romali na dno omare. Modni uredniki se strinjajo, da so prav sezonska znižanja najboljši trenutek za premišljene nakupe kakovostnih oblačil in dodatkov, ki bodo ostali aktualni še več sezon.

Z MISLIJO NA JESEN

Pametni kupci že danes razmišljajo o jeseni. Namesto da bi se ozirali le na trenutno vročino, vlagajo v brezčasne kose, ki jih bodo nosili od avgusta naprej, nato pa tudi prihodnje leto. Modni poznavalci so enotnega mnenja, da so poletne razprodaje idealna priložnost, da garderobo dopolnite premišljeno. Namesto desetih poceni trendovskih kosov raje izberite dva ali tri kakovostne izdelke, ki jih boste nosili več sezon. Preden se odpravite na lov za popusti, se vprašajte: Bi ta kos kupila tudi po redni ceni? Ga bom oblekla vsaj desetkrat? Ga lahko kombiniram z oblačili, ki jih že imam? Ga bom nosila tudi čez pol leta? Če je odgovor pritrdilen, je verjetnost, da ste našli dober nakup, precej večja.

MANJ, A BOLJE

Katere modne nakupe torej letos najbolj priporočajo modni strokovnjaki? Eden ključnih kosov, ki jih velja iskati na razprodajah, je lahka prehodna jakna. To je lahko trenčkot, bomber ali model z višjim ovratnikom, ki ga bomo avgusta nosili čez lanene hlače ali obleke, jeseni pa s kavbojkami in pleteninami.

TEMEN DENIM ZA JESEN

Če ste razmišljali o novih kavbojkah, je zdaj pravi čas za nakup. Temno moder denim se vrača v ospredje, saj deluje elegantneje kot sprani modeli in ga lahko brez težav kombinirate tako z belo srajco kot z blazerjem ali pletenino. Modni uredniki priporočajo predvsem ravne ali nekoliko širše kroje z visokim pasom, saj ostajajo med najbolj vsestranskimi modeli prihodnje sezone.

SEMIŠ BO VELIKA ZVEZDA JESENI

Material, ki bo zaznamoval jesen 2026, bo zagotovo semiš. Ne glede na to, ali izberete škornje, torbico ali jakno, gre za kos, ki bo jeseni pristal v skoraj vsaki garderobi. Posebej priljubljeni bodo kavbojski škornji iz semiša, ki jih lahko nosite s krili, oblekami ali širo-

ANDREJA
ČMAJ FAKIN

kimi kavbojkami. Priljubljene bodo tudi velike, mehke torbe iz usnja ali semiša, ki jih modne navdušenke nosijo sproščeno pod pazduho.

NE POZABITE NA BREZČASNE KLASIKE

Poleg trendovskih kosov se največ modnih urednikov strinja, da se na razprodajah najbolj splača kupovati kakovostne osnove garderobe, kot so bela bombažna srajca, lanena srajca, dobro krojen blazer, usnjena torba, svilen ali satenasto midi krilo, minimalistični sandali, kakovostne mokasine ali balerinke. Če se že ne morete upreti kopalkam, prisezite na črne, saj so najbolj varna in »zimzelena« izbira.

Portoroške noči tridnevni spektakel ob morju

Med 14. in 16. avgustom bo Portorož zaživel v ritmu koncertov na plaži, izbranih kulinarčnih okusov in številnih spremljevalnih dogodkov. Letošnja pika na i bo veličasten ognjemet nad morjem.

Program Portoroških noči 2026 bo poleg ognjemeta ponudil dva brezplačna koncertna večera na portoroški plaži, dvodnevno Kulinarčno promenado in nastope uličnih umetnikov na Trgu prekomorskih brigad ter ekskluzivno večerjo Obsession Red na pomolu.

PARNI VALJAK, JOKER OUT IN OGNJEMET

Petkov koncert na plaži bo ob 21.00 odprl Luka Cvetičanin, član skupine Booom!, sledil pa bo nastop skupine **Parni Valjak**, ki letos praznuje 50-letnico delovanja. Sobotni večer bo zaznamoval nastop ene najbolj priljubljenih slovenskih glasbenih zasedb ta hip – skupine **Joker Out**. Širšo mednarodno prepoznavnost so dosegli leta 2023 z nastopom na tekmovanju za Pesem Evrovizije v Liverpoolu, kjer so Slovenijo zastopali s skladbo Carpe Diem. Ta je po nastopu postala najbolj pretočno

predvajana slovenska skladba doslej, skupina pa je v zadnjih letih nastopila tudi na številnih odrih po Evropi. Junija je desetletnico ustvarjanja obeležila z velikim kon-

certom v Ljubljani, ki je privabil kar 17.000 obiskovalcev. Za uvod v večer bo poskrbela mlada dolenski indie-pop in dream-pop skupina **De Vu**, ob polnoči pa bo sobotni program dosegel vrhunec z veličastnim **ognjemtom nad morjem**.

KULINARIČNA PROMENADA Z ISTRSKIMI OKUSI

V petek in soboto, 14. in 15. avgusta, bo od 17. ure dalje na Trgu prekomorskih brigad v Portorožu potekala **Kulinarčna promenada**. Obiskovalci bodo lahko ob ritmičnem DJ-ju uživali v pestri ponudbi lokalnih okusov in kulinarčnih specialitet – od lokalnih vin, koktajlov in osvežilnih poletnih pijač do pic, burgerjev, morskih jedi ter sladkih dobrot, kot so vafliji in fritule. Posebno mesto na dogodku bodo imele **dobrodelne palačinke**. Izkupiček od njihove prodaje bo namenjen društvu Lunina Vila, ki pomaga otrokom, mladostnikom in družinam v stiski. Pri peki palačink bodo sodelovali tudi številni znani gostje, ki bodo s svojo dobro voljo podprli dobrodelno akcijo.

ZAKLJUČEK V STILU Z VEČERJO NA POMOLU

V nedeljo, 16. avgusta, bodo portoroško ploščad ob 19. uri preplavili **ulični ume-tniki** in ustvarili igrivo festivalsko vzdušje. Portoroške noči se bodo zaključile z ekskluzivnim dogodkom **Obsession Red**, kulinarčnim večerom, ki ga bo v znamenju elegancie povezovala simbolika rdeče vrtnice. Pethodni meni bosta pripravila priznana čefa **Filip Matjaž** iz restavracije COB in **Kristian Zule** iz Stare Gostilne – Vecchie Osterie, oba nagrajena v Michelinovem vodniku. Večerja bo potekala na portoroškem pomolu ob izbrani vinski spremljavi in romantični glasbi v živo. Portoroške noči organizira Avditorij Portorož-Portorose v sodelovanju s Turističnim združenjem Portorož, Občino Piran in JP Okolje Piran.

Foto: Jakob Bužan

PREVERJAMO URBANE MITE

Govorica telesa

PREDSTAVLJAJTE SI SVET, V KATEREM BI VSAK NAŠ GIB TAKOJ RAZKRIL NAŠE MISLI. PREKRIŽAŠ ROKE? AHA, UŽALJEN SI. POGLEDAŠ STRAN? GOTOVO NEKAJ SKRIVAŠ. SMEJEŠ SE? V ŽIVLJENJU SI POPOLNOMA SREČEN IN BREZ TEŽAV.

Na srečo (ali pa na žalost za ljubitelje hitrih psiholoških trikov) govorica telesa ni tako preprosta. Naše kretnje res povedo marsikaj, vendar niso skrivni jezik, ki ga razume ves svet. Ste že kdaj slišali, da nekdo zagotovo laže, ker se praska po nosu? Če bi bilo razumevanje govorice telesa res tako preprosto, bi psihologi lahko večino časa preživeli na dopustu. Resnica je precej bolj zanimiva. Naše telo res veliko sporoča, vendar posamezne kretnje skoraj nikoli nimajo le enega pomena. Pomembni so okoliščine, človekova osebnost in celotna slika.

Prekrižane roke vedno pomenijo zaprtost vase. Ne drži. To je verjetno najbolj znan mit. Res je, da lahko prekrižane roke včasih kažejo na obrambno držo ali nestrinjanje. Lahko pa pomenijo tudi nekaj precej bolj preprostega – človeku je hladno, išče udoben položaj ali preprosto ne ve, kam bi dal roke. Če nekdo med zanimivim pogovorom stoji s prekrižanimi rokami, še ne pomeni, da vas ne posluša. Veliko bolj kot sama drža povedo izraz na obrazu, ton glasu in potek pogovora. **Kdor se izogiba očesnemu stiku, laže. Delno drži.** Filmi so nas naučili, da lažnivci gledajo v tla. V resničnem življenju pa je zgodba precej bolj zapletena. Nekateri ljudje se očesnemu stiku izogibajo zaradi sramežljivosti, tesnobe ali kulturnih navad. Po drugi strani pa lahko izkušen lažnivec sogovornika gleda naravnost v oči prav zato, ker želi delovati prepričljivo.

Nasmeh vedno pomeni, da je človek srečen. Ne drži. Nasmeh je eden najbolj prijetnih obraznih izrazov, vendar ni vedno iskren. Vsi smo se že kdaj nasmehnili iz vljudnosti, zadrege ali zato, ker nismo vedeli, kako drugače odreagirati. Pristen nasmeh običajno vključuje tudi oči, ne le ustnic. A tudi tu velja: en sam izraz na obrazu brez širšega konteksta ne razkriva celotne zgodbe.

Iz govorice telesa lahko takoj ugotovimo, kakšen je človek, ki ga imamo pred seboj. Ne drži. Na spletu pogosto naletimo na obljube, da bomo po nekaj kretnjah prepoznali samozavestnega vodjo, nezanesljivega sodelavca ali bodočega prijatelja. Žal življenje ne

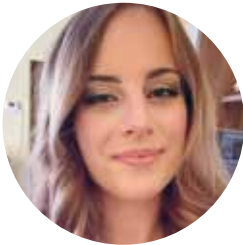

deluje tako. Ljudje se vedejo različno glede na situacijo. Nekdo je lahko na razgovoru za službo živčen, med prijatelji pa sproščen in samozavesten. Ena sama gesta zato nikakor ne razkrije človekove osebnosti.

Govorica telesa je enaka po vsem svetu. Delno drži. Čeprav so nekateri izrazi, na primer iskren nasmeh, precej univerzalni, imajo številne kretnje v različnih kulturah povsem drugačen pomen. Kar je pri nas znak spoštovanja ali prijaznosti, je lahko drugje nevljudno ali nenavadno. Tudi osebni prostor, način pozdravljanja in očesni stik se med kulturami razlikujejo. Zato je pri razlagi govorice telesa dobro poznati tudi kulturno ozadje sogovornika. Še nekaj zanimivih primerov:

- Dvignjen palec pri nas pomeni »v redu«, v nekaterih državah Bližnjega vzhoda pa velja za žaljivo gesto.
- Znak »OK« je v Sloveniji znak odobravanja, v Braziliji in nekaterih drugih državah pa velja za vulgarno kretnjo.

MANCA HRIBOVŠEK

Vrt v avgustu

POČASI BO KOLEDARJU ZAVLADAL AVGUST. PO LETOŠNJEM SUŠNEM OBDOBJU SI PREDVSEM ŽELIMO, DA BI PRINESEL NEKAJ PREPOTREBNIH PADAVIN. JULIJ SO NAMREČ ZAZNAMOVALE NADPOVPREČNE TEMPERATURE IN PODPOVPREČNE KOLIČINE PADAVIN, ZATO RAZMERE NA VRTOVIH, V SADOVNJAKIH IN OKRASNIH VRTOVIH NISO NAJBOLJ SPODBUDNE.

SAŠO MEJAK

Če imamo na voljo svoje vodne vire, lahko rastlinam z zalivanjem pomagamo prebroditi sušno obdobje. Pomagamo jim lahko tudi z aminokislinskimi pripravki in pripravki iz morskih alg, ki blažijo posledice sušnega stresa. Zalivamo enkrat tedensko. Dodajanje gnojil v takšnih razmerah ne bi imelo pravega učinka, temveč bi lahko stanje celo poslabšalo. Koristno je tudi okopavanje, saj z rahljanjem zemlje prekinemo kapilare ter tako zmanjšamo izhlapevanje vode in izgubo vlage iz tal. V tem obdobju nas plodovke bogato obdarjajo. Vsakodnevno zorijo paradižniki, paprike, melancani, feferoni in melone, obilno pa rodijo tudi kumare in bučke. Obirati jih moramo redno in paziti, da nam ne prerastejo.

Če bodo vremenske razmere dopuščale, bomo lahko posadili sadike rdečega radiča, endivije, solate in kitajskega zelja. Čas je tudi za setev špinače, ki jo bomo lahko kmalu obirali, ter solate, avgusta pa začnemo sejati tudi motovilec. Pri vsem tem bodo padavine še kako dobrodošle.

Zeliščni vrt nas avgusta najbolj zaposli z nabiranjem rastlinskih delov. Drugega dela je zelo malo. Glede na vremenske razmere priporočam, da gredice z zelišči in dišavnicami okoplremo ter tako zmanjšamo izgubo vode. Z odstranjevanjem plevela preprečimo, da bi ta rastlinam odvzela vlago in hranila. Kot vedno ponavljam, nabiramo v suhih jutranjih urah, ko se rosa posuši. Pazimo, da nabiramo samo najkakovostnejše rastlinske dele, ki jih nato primerno posušimo in shranimo.

Tudi **sadni vrt** je prizadelo sušno obdobje, zato smo veseli vsakega sadeža, ki smo

ga pridelali. Nabiramo hruške, breskve, nektarine, zgodnja jabolka, slive in ringlo. Avgusta lahko opravimo tudi obrezovanje koščičarjev (marelic, češenj in višenj).

V okrasnem vrtu nas s svojim prelepim cvetenjem razveseljujejo grmovnice, enoletnice, trajnice in vrtnice. Z okopavanjem jim bomo pomagali, da bodo lažje prebrodile sušno

obdobje. Če bo avgusta kaj dežja, lahko opravimo dognovanje in s tem podaljšamo cvetenje. Paziti moramo, da se na rastlinah ne razvijejo bolezni in da jih ne poškodujejo različni škodljivci. Pri številnih enoletnicah je pomembno, da odstranjujemo odcvetele cvetove, saj so tako rastline lepše, hkrati pa nastavijo veliko novih cvetov.

Pri **travnatih površinah** je pomembno, da kosimo nekoliko višje, da vročina ne poškoduje travne ruše. Pomemben dejavnik je voda. Če bomo deležni padavin in zmernih temperatur, se bo travnata površina regenerirala.

ELEKTROCENTER

Vabljeni v specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom • Z načinom samopostrežbe za vaš hitrejši nakup

Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganeljska c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

NOVA ELEKTRIČNA TOYOTA C-HR+

OD 26.790 € Z VKLJUČENO SUBVENCIJO | JAMSTVO NA BATERIJO DO 1.000.000 KM

V posebno ponudbo je vključen popust na vozilo iz zaloge v višini 1.000 €, bon za Toyota financiranje v višini 1.000 €, bon za Toyota zavarovanje v višini 1.000 € in Borzen subvencija v višini 7.200 €. Subvencijo mora kupec vozila pridobiti sam. Povprečna poraba za vozila Toyota C-HR+: od 13,4 do 15,7 kWh/100 km in emisije CO₂: 0 g/km. EV doseg (WLTP kombinirana): od 456 do 609 km. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. V okviru jamstva zagotavljamo, da kapaciteta pogonske baterije v obdobju 8 let ali do 160.000 km (kar nastopi prej) ne pade pod 70 %. Jamstvo do 1.000.000 km se nanaša tako na znižanje kapacitete kot tudi na morebitno okvaro baterije. Jamstvo na pogonsko baterijo velja do 1.000.000 km oziroma do 10 let (kar nastopi prej, prvo leto neomejena kilometrina). Slika je simbolična. Več na toyota.si.

AVTO CENTER JEREB | 051 233 101 | 051 682 666

Istrski večeri

📍 Meduza Beach Club, Portorož

🕒 Vsako sredo ob 19h

35€
na osebo

Poletni večer ob morju,
istrski okusi, folklor in
etno glasba v živo.

Menu:

Rezervacije:

T. 05 692 50 20
slovenija@lifeclass.net
www.lifeclass.net

LIFECLASS
HOTELS & SPA
PORTOROŽ · SLOVENIJA

Istrabenz Turizem, d. d., Obala 33, 6320 Portorož